

PA

6111

M7H7

1909a

Morris and Morgan's Latin Series

HORACE
THE SATIRES

EDITED BY

EDWARD F. MORRIS

PROFESSOR OF LATIN IN YALE UNIVERSITY

TEXT EDITION

NEW YORK LONDON BOSTON CHICAGO
AMERICAN BOOK COMPANY

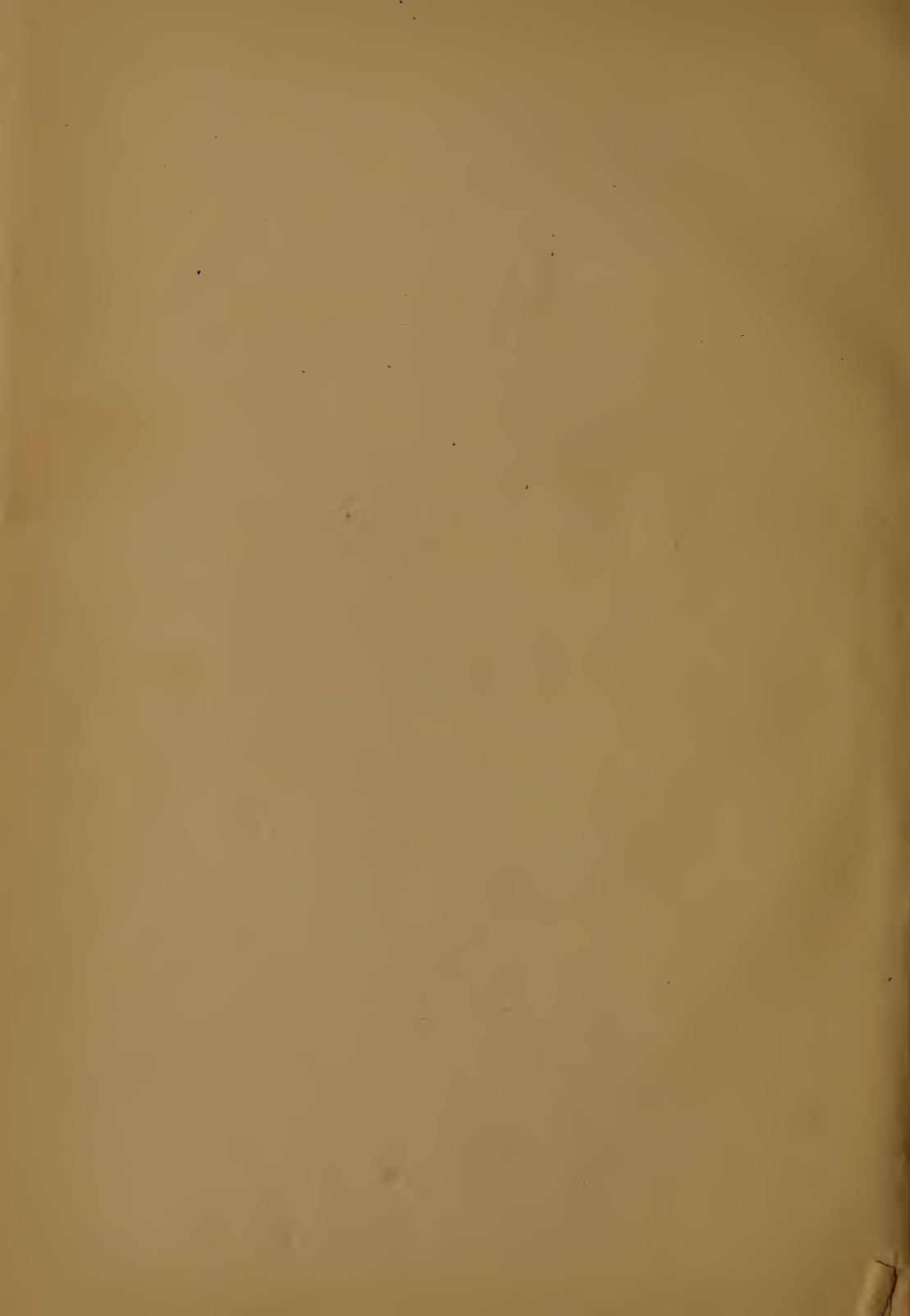

Class PA 6111

Book M7H7

Copyright N° 1909a

COPYRIGHT DEPOSIT.

Morris and Morgan's Latin Series

Q. Horatius Flaccus

HORACE

THE SATIRES

EDITED BY

EDWARD P. MORRIS

PROFESSOR OF LATIN IN YALE COLLEGE

TEXT EDITION

NEW YORK . . . CINCINNATI . . . CHICAGO
AMERICAN BOOK COMPANY

PA 6111
M7H7
1909a

COPYRIGHT, 1909, BY
EDWARD P. MORRIS AND MORRIS H. MORGAN.

ENTERED AT STATIONERS' HALL, LONDON.

MORRIS. HORACE SATIRES. TEXT.

W. P. I

© AUG 28 1909
Cl. A 245989
AUG 31 1909

Q. HORATI FLACCI

S E R M O N E S

LIBER PRIMVS

I

Qui fit, Maecenas, ut nemo, quam sibi sortem
seu ratio dederit seu fors obiecerit, illa
contentus vivat, laudet diversa sequentis?

‘O fortunati mercatores!’ gravis annis

5 miles ait, multo iam fractus membra labore.

Contra mercator, navem iactantibus Austris,

‘Militia est potior. Quid enim? Concurritur; horae
momento cita mors venit aut victoria laeta.’

Agricolam laudat iuris legumque peritus,

10 sub galli cantum consultor ubi ostia pulsat.

Ille, datis vadibus qui rure extractus in urbem est,
solos felices viventis clamat in urbe.

Cetera de genere hoc, adeo sunt multa, loquacem
delassare valent Fabium. Ne te morer, audi

15 quo rem deducam. Si quis deus, ‘En ego,’ dicat,

‘iam faciam quod voltis: eris tu, qui modo miles,
mercator; tu, consultus modo, rusticus: hinc vos,

vos hinc mutatis discedite partibus. — Heia!

quid statis?’ — nolint. Atqui licet esse beatis.

20 Quid causae est, merito quin illis Iuppiter ambas

iratus buccas inflet, neque se fore posthac

tam facilem dicat, votis ut praebeat aurem?

Praeterea, ne sic, ut qui iocularia, ridens
 percurram, (quamquam ridentem dicere verum
 25 quid vetat? ut pueris olim dant crustula blandi
 doctores, elementa velint ut discere prima;
 sed tamen amoto quaeramus seria ludo;)

ille gravem duro terram qui vertit aratro,
 perfidus hic caupo, miles, nautaeque per omne
 30 audaces mare qui currunt, hac mente laborem
 sese ferre, senes ut in otia tuta recedant,
 aiunt, cum sibi sint congesta cibaria: sicut
 parvola (nam exemplo est) magni formica laboris
 ore trahit quodcumque potest atque addit acervo,
 35 quem struit, haud ignara ac non incauta futuri.
 Quae, simul inversum contristat Aquarius annum,
 non usquam prorepat et illis utitur ante
 quaesitis sapiens; cum te neque fervidus aestus
 demoveat lucro, neque hiems, ignis, mare, ferrum,
 40 nil obstet tibi, dum ne sit te ditior alter.

Quid iuvat immensum te argenti pondus et auri
 furtim defossa timidum deponere terra?
 'Quod si comminuas, vilem redigatur ad assem.'
 At ni id fit, quid habet pulchri constructus acervus?
 45 Milia frumenti tua triverit area centum,
 non tuus hoc capiet venter plus ac meus; ut si
 reticulum panis venalis inter onusto
 forte vehas umero, nihilo plus accipias quam
 qui nil portarit. Vel dic, quid referat intra
 50 naturae finis viventi, iugera centum an
 mille aret? 'At suave est ex magno tollere acervo.'
 Dum ex parvo nobis tantundem haurire relinquas,
 cur tua plus laudes cumeris granaria nostris?
 ut tibi si sit opus liquidi non amplius urna,

55 vel cyatho, et dicas, 'Magno de flumine mallem
 quam ex hoc fonticulo tantundem sumere.' Eo fit,
 plenior ut si quos delectet copia iusto,
 cum ripa simul avolsos ferat Aufidus acer;
 at qui tantuli eget quanto est opus, is neque limo
 60 turbatam haurit aquam, neque vitam amittit in undis.

At bona pars hominum, decepta cupidine falso,
 'Nil satis est,' inquit, 'quia tanti quantum habeas sis.'
 Quid facias illi? Iubeas miserum esse, libenter
 quatenus id facit; ut quidam memoratur Athenis
 65 sordidus ac dives, populi contemnere voces
 sic solitus: 'Populus me sibilat, at mihi plaudo
 ipse domi, simul ac nummos contemplor in arca.'

Tantalus a labris sitiens fugientia captat
 flumina. . . . Quid rides? Mutato nomine, de te
 70 fabula narratur; congestis undique saccis
 indormis inhians, et tamquam parcere sacris
 cogaris, aut pictis tamquam gaudere tabellis.
 Nescis quo valeat nummus, quem praebeat usum?
 Panis ematur, holus, vini sextarius, adde
 75 quis humana sibi doleat natura negatis.

An vigilare metu exanimem, noctesque diesque
 formidare malos fures, incendia, servos,
 ne te compilent fugientes, hoc iuvat? Horum
 semper ego optarem pauperrimus esse bonorum.

80 At si condoluit temptatum frigore corpus,
 aut alius casus lecto te adflixit, habes qui
 adsideat, fomenta paret, medicum roget, ut te
 suscitet ac gnatis reddat carisque propinquis.

Non uxor salvum te volt, non filius; omnes
 85 vicini oderunt, noti, pueri atque puellae.
 Miraris, cum tu argento post omnia ponas,

si nemo praestet, quem non merearis, amorem?

At si cognatos, nullo natura labore
quos tibi dat, retinere velis servareque amicos,

90 infelix operam perdas, ut si quis asellum
in campo doceat parentem currere frenis.

Denique sit finis quaerendi, cumque habeas plus,
pauperiem metuas minus, et finire laborem
incipias, parto quod avebas, ne facias quod

95 Vmmidius quidam. Non longa est fabula: dives,
ut metiretur nummos, ita sordidus, ut se
non umquam servo melius vestiret, ad usque
supremum tempus, ne se penuria victus
opprimeret, metuebat. At hunc liberta securi
100 divisit medium, fortissima Tyndaridarum.

‘Quid mi igitur suades? ut vivam Naevius? aut sic
ut Nomentanus?’ Pergis pugnancia secum
frontibus adversis componere? Non ego, avarum
cum veto te fieri, vappam iubeo ac nebulonem.

105 Est inter Tanain quiddam socerumque Viselli.
Est modus in rebus, sunt certi denique fines,
quos ultra citraque nequit consistere rectum.

Illuc, unde abii, redeo, qui nemo ut avarus
se probet ac potius laudet diversa sequentis,
110 quodque aliena capella gerat distentius uber,
tabescat, neque se maiori pauperiorum
turbae comparet, hunc atque hunc superare laboret.

Sic festinanti semper locupletior obstat,
ut, cum carceribus missos rapit ungula currus,

115 instat equis auriga suos vincentibus, illum
praeteritum temnens extremos inter euntem.

Inde fit, ut raro, qui se vixisse beatum
dicat, et, exacto contentus tempore, vita

cedat uti conviva satur, reperire queamus.

120 Iam satis est. Ne me Crispini scrinia lippi
compilasse putes, verbum non amplius addam.

2

Ambubaiarum conlegia, pharmacopolae,
mendici, mimae, balatrones, hoc genus omne
maestum ac sollicitum est cantoris morte Tigelli:
quippe benignus erat. Contra hic, ne prodigus esse
5 dicatur metuens, inopi dare nolit amico,
frigus quo duramque famem propellere possit.
Hunc si perconteris, avi cur atque parentis
praeclaram ingrata stringat malus ingluvie rem,
omnia conductis coëmens obsonia nummis,
10 sordidus atque animi quod parvi nolit haberi,
respondet. Laudatur ab his, culpatur ab illis.
Fufidius vappae famam timet ac nebulonis,
[dives agris, dives positus in faenore nummis];
quinas hic capiti mercedes exsecat, atque
15 quanto perditior quisque est, tanto acrius urget;
nomina sectatur modo sumpta veste virili
sub patribus duris tironum. 'Maxime' quis non
'Iuppiter!' exclamat, simul atque audivit? 'At in se
pro quaestu sumptum facit hic.' Vix credere possis
20 quam sibi non sit amicus, ita ut pater ille, Terenti
fabula quem miserum gnato vixisse fugato
inducit, non se peius cruciaverit atque hic.

Si quis nunc quaerat, 'Quo res haec pertinet?' illuc:
dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.

25 Malthinus tunicis demissis ambulat; est qui
inguen ad obscenum subductis usque facetus.

Pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum.
 Nil medium est. Sunt qui nolint tetigisse nisi illas,
 quarum subsuta talos tegat instita veste ;
 30 contra alius nullam nisi olenti in fornice stantem.
 Quidam notus homo cum exiret fornice, ' Macte
 virtute esto,' inquit sententia dia Catonis.
 ' Nam simul ac venas inflavit taetra libido,
 huc iuvenes aequum est descendere, non alienas
 35 permolere uxores.' ' Nolim laudari,' inquit,
 ' sic me,' mirator cunni Cupiennius albi.
 Audire est operae pretium, procedere recte
 qui moechos non voltis, ut omni parte laborent ;
 utque illis multo corrupta dolore voluptas
 40 atque haec rara cadat dura inter saepe pericla.
 Hic se praecipitem tecto dedit; ille flagellis
 ad mortem caesus; fugiens hic decidit acrem
 praedonum in turbam; dedit hic pro corpore nummos;
 hunc perminxerunt calones; quin etiam illud
 45 accidit, ut quidam testes caudamque salacem
 demeteret ferro. ' Iure,' omnes; Galba negabat.
 Tutior at quanto merx est in classe secunda,
 libertinarum dico, Sallustius in quas
 non minus insanit, quam qui moechatur. At hic si,
 50 qua res, qua ratio suaderet quaque modeste
 munifico esse licet, vellet bonus atque benignus
 esse, daret quantum satis esset nec sibi damno
 dedecorique foret. Verum hoc se amplectitur uno,
 hoc amat et laudat, ' Matronam nullam ego tango.'
 55 Vt quondam Marsaeus, amator Originis ille,
 qui patrium mimae donat fundumque laremque,
 ' Nil fuerit mi,' inquit, ' cum uxoribus unquam alienis.'
 Verum est cum mimis, est cum meretricibus, unde

fama malum gravius quam res trahit. An tibi abunde
60 personam satis est, non illud, quidquid ubique
officit, evitare? Bonam deperdere famam,
rem patris oblimare, malum est ubicunque. Quid inter-
est in matrona, ancilla peccesne togata?
Villius in Fausta Sullae gener, hoc miser uno
65 nomine deceptus, poenas dedit usque superque
quam satis est, pugnīs caesus ferroque petitus,
exclusus fore, cum Longarenius foret intus.
Huic si mutonis verbis mala tanta videntis
diceret haec animus ' Quid vis tibi? Numquid ego a te
70 magno prognatum depono consule cunnum
velatumque stola, mea cum conferbuit ira? '
quid responderet? ' Magno patre nata puella est.'
At quanto meliora monet pugnantiāque istis
dives opis natura suae, tu si modo recte
75 dispensare velis ac non fugienda petendis
immiscere. Tuo vitio rerumne labores,
nil referre putas? Quare, ne paeniteat te,
desine matronas sectari, unde laboris
plus haurire mali est quam ex re decerpere fructus.
80 Nec magis huic inter niveos viridisque lapillos,
sit licet hoc, Cerinthe, tuum, tenerum est femur aut
crus
rectius, atque etiam melius persaepe togatae est.
Adde huc, quod mercem sine fucis gestat, aperte
quod venale habet ostendit, nec, si quid honesti est,
85 iactat habetque palam, quaerit quo turpia celet.
Regibus hic mos est: ubi equos mercantur, opertos
inspiciunt, ne, si facies, ut saepe, decora
molli fulta pede est, emptorem inducat hiantem,
quod pulchrae clunes, breve quod caput, ardua cervix.

90 Hoc illi recte : ne corporis optima Lyncei
 contemplere oculis, Hypsaea caecior illa,
 quae mala sunt, spectes. O crus! O brachia! Verum
 depygis, nasuta, brevi latere ac pede longo est.
 Matronae praeter faciem nil cernere possis,
 95 cetera, ni Catia est, demissa veste tegentis.
 Si interdicta petes, vallo circumdata, nam te
 hoc facit insanum, multae tibi tum officient res,
 custodes, lectica, ciniflones, parasitae,
 ad talos stola demissa et circumdata palla,
 100 plurima, quae inuideant pure apparere tibi rem.
 Altera, nil obstat : Cois tibi paene videre est
 ut nudam, ne crure malo, ne sit pede turpi ;
 metiri possis oculo latus. An tibi mavis
 insidias fieri pretiumque avellier ante
 105 quam mercem ostendi? ‘Leporem venator ut alta
 in nive sectetur, positum sic tangere nolit,’
 cantat et apponit : ‘Meus est amor huic similis ; nam
 transvolat in medio posita et fugientia captat.’
 Hiscine versiculis speras tibi posse dolores
 110 atque aestus curasque gravis e pectore pelli?
 Nonne, cupidinibus statuatur natura modum quem,
 quid latura sibi, quid sit dolitura negatum,
 quaerere plus prodest et inane abscindere soldo?
 Num, tibi cum fauces urit sitis, aurea quaeris
 115 pocula? Num esuriens fastidis omnia praeter
 pavonem rhombumque? Tument tibi cum inguina,
 num, si
 ancilla aut verna est praesto puer, impetus in quem
 continuo fiat, malis tentigine rumpi?
 Non ego : namque parabilem amo venerem facilemque.
 120 Illam, ‘Post paulo,’ ‘Sed pluris,’ ‘Si exierit vir,’

Gallis, hanc Philodemus ait sibi, quae neque magno
 stet pretio neque cunctetur, cum est iussa venire.
 Candida rectaque sit, munda hactenus, ut neque longa
 nec magis alba velit, quam dat natura, videri.

125 Haec ubi supposuit dextro corpus mihi laevum,
 Ilia et Egeria est : do nomen quodlibet illi,
 nec vereor, ne, dum futuo, vir rure recurrat,
 ianua frangatur, latret canis, undique magno
 pulsa domus strepitu resonet, vepallida lecto
 130 desiliat mulier, miseram se conscia clamet,
 cruribus haec metuat, doti deprensa, egomet mi.
 Discincta tunica fugiendum est ac pede nudo,
 ne nummi pereant aut puga aut denique fama.
 Deprendi miserum est ; Fabio vel iudice vincam.

3

Omnibus hoc vitium est cantoribus, inter amicos
 ut numquam inducant animum cantare rogati,
 iniussi numquam desistant. Sardus habebat
 ille Tigellius hoc. Caesar, qui cogere posset,
 5 si peteret per amicitiam patris atque suam, non
 quicquam proficeret ; si collibuisset, ab ovo
 usque ad mala citaret ' Io Bacche ! ' modo summa
 voce, modo hac resonat quae chordis quattuor ima.
 Nil aequale homini fuit illi ; saepe velut qui
 10 currebat fugiens hostem, persaepe velut qui
 Iunonis sacra ferret ; habebat saepe ducentos,
 saepe decem servos ; modo reges atque tetrarchas,
 omnia magna loquens, modo, ' Sit mihi mensa tripes et
 concha salis puri et toga, quae defendere frigus,
 15 quamvis crassa, queat.' Deciens centena dedisses

huic parco, paucis contento, quinque diebus
 nil erat in loculis. Noctes vigilabat ad ipsum
 mane, diem totum stertebat. Nil fuit umquam
 sic impar sibi. — Nunc aliquis dicat mihi: ‘Quid tu?
 20 nullane habes vitia?’ Immo alia et fortasse minora.
 Maenius absentem Novium cum carperet, ‘Heus tu,’
 quidam ait, ‘ignoras te, an ut ignotum dare nobis
 verba putas?’ ‘Egomet mi ignosco,’ Maenius inquit.
 Stultus et improbus hic amor est, dignusque notari.

25 Cum tua pervideas oculis mala lippus inunctis,
 cur in amicorum vitiis tam cernis acutum
 quam aut aquila aut serpens Epidaurius? At tibi contra
 evenit, inquirant vitia ut tua rursus et illi.
 ‘Iracundior est paulo, minus aptus acutis
 30 naribus horum hominum; rideri possit eo, quod
 rusticius tonso toga defluit, et male laxus
 in pede calceus haeret.’ At est bonus, ut melior vir
 non alius quisquam, at tibi amicus, at ingenium ingens
 inculto latet hoc sub corpore. Denique te ipsum
 35 concute, num qua tibi vitiorum inseverit olim
 natura aut etiam consuetudo mala; namque
 neglectis urenda filix innascitur agris.

Illuc praevertamur: amatorem quod amicae
 turpia decipiunt caecum vitia, aut etiam ipsa haec
 40 delectant, veluti Balbinum polypus Hagnae:
 vellem in amicitia sic erraremus, et isti
 errori nomen virtus posuisset honestum.
 At pater ut gnati, sic nos debemus amici
 si quod sit vitium non fastidire; strabonem
 45 appellat paetum pater, et pullum, male parvus
 si cui filius est, ut abortivus fuit olim
 Sisyphus; hunc varum distortis cruribus; illum

balbutit scaurum pravis fultum male talis.

Parcius hic vivit: frugi dicatur. Ineptus
 50 et iactantior hic paulo est: concinnus amicis
 postulat ut videatur. At est truculentior atque
 plus aequo liber: simplex fortisque habeatur.
 Caldior est: acris inter numeretur. Opinor
 haec res et iungit, iunctos et servat amicos.

55 At nos virtutes ipsas invertimus, atque
 sincerum cupimus vas incrustare. Probus quis
 nobiscum vivit, multum demissus homo: illi
 tardo cognomen, pingui damus. Hic fugit omnis
 insidias nullique malo latus obdit apertum,
 60 cum genus hoc inter vitae versetur, ubi acris
 invidia atque vigent ubi crimina: pro bene sano
 ac non incauto, fictum astutumque vocamus.
 Simplicior quis et est, qualem me saepe libenter
 obtulerim tibi, Maecenas, ut forte legentem
 65 aut tacitum impellat quovis sermone: 'Molestus;
 communi sensu plane caret,' inquit. Eheu,
 quam temere in nosmet legem sancimus iniquam!
 Nam vitiis nemo sine nascitur; optimus ille est
 qui minimis urgetur. Amicus dulcis, ut aequum est,
 70 cum mea compenset vitiis bona; pluribus hisce
 (si modo plura mihi bona sunt) inclinet, amari
 si volet; hac lege in trutina ponetur eadem.
 Qui ne tuberibus propriis offendat amicum
 postulat, ignoscet verrucis illius; aequum est
 75 peccatis veniam poscentem reddere rursus.

Denique, quatenus excidi penitus vitium irae,
 cetera item nequeunt stultis haerentia, cur non
 ponderibus modulisque suis ratio utitur, ac res
 ut quaeque est, ita suppliciiis delicta coercet?

80 Si quis eum servum, patinam qui tollere iussus
 semesos piscis tepidumque ligurrierit ius
 in cruce suffigat, Labeone insanior inter
 sanos dicatur. Quanto hoc furiosius atque
 maius peccatum est: paulum deliquit amicus,
 85 quod nisi concedas, habere insuavis, acerbus:
 odisti, et fugis, ut Rusonem debitor aeris,
 qui nisi, cum tristes misero venire Kalendae,
 mercedem aut nummos undeunde extricat, amaras
 porrecto iugulo historias captivus ut audit.

90 Comminxit lectum potus, mensave catillum
 Evandri manibus tritum deiecit; ob hanc rem,
 aut positum ante mea quia pullum in parte catini
 sustulit esuriens, minus hoc iucundus amicus
 sit mihi? Quid faciam si furtum fecerit, aut si
 95 prodiderit commissa fide sponsumve negarit?

Quis paria esse fere placuit peccata, laborant
 cum ventum ad verum est; sensus moresque repugnant
 atque ipsa utilitas, iusti prope mater et aequi.
 Cum prorepserunt primis animalia terris,
 100 mutum et turpe pecus, glandem atque cubilia propter
 unguibus et pugnibus, dein fustibus, atque ita porro
 pugnabant armis, quae post fabricaverat usus,
 donec verba, quibus voces sensusque notarent,
 nominaque invenere; dehinc absistere bello,
 105 oppida coeperunt munire et ponere leges,
 ne quis fur esset, neu latro, neu quis adulter.
 Nam fuit ante Helenam cunnus taeterrima belli
 causa; sed ignotis perierunt mortibus illi,
 quos venerem incertam rapientis more ferarum
 110 viribus editior caedebat, ut in grege taurus.
 Iura inventa metu iniusti fateare necesse est,

tempora si fastosque velis evolvere mundi.

Nec natura potest iusto discernere iniquum,
dividit ut bona diversis, fugienda petendis ;

115 nec vincet ratio hoc, tantundem ut peccet idemque
qui teneros caules alieni fregerit horti,

et qui nocturnus sacra divom legerit. Adsit
regula, peccatis quae poenas irroget aequas,
ne scutica dignum horribili sectere flagello.

120 Nam, ut ferula caedas meritum maiora subire
verbera, non vereor, cum dicas esse pares res
furta latrociniis, et magnis parva mineris
falce recisurum simili te, si tibi regnum

125 permittant homines. Si dives qui sapiens est,
et sutor bonus et solus formosus et est rex,
cur optas quod habes? 'Non nosti quid pater,' inquit,
'Chrysippus dicat: sapiens crepidas sibi numquam
nec soleas fecit, sutor tamen est sapiens.' Qui?

'Vt, quamvis tacet Hermogenes, cantor tamen at-
que

130 optimus est modulator; ut Alfenus vafer, omni
abiecto instrumento artis clausaque taberna,
sutor erat; sapiens operis sic optimus omnis
est opifex solus, sic rex.' Vellunt tibi barbam

135 lascivi pueri; quos tu nisi fuste coerces,
urgeris turba circum te stante miserque
rumperis et latras, magnorum maxime regum!

Ne longum faciam, dum tu quadrante lavatum
rex ibis, neque te quisquam stipator ineptum
praeter Crispinum sectabitur, et mihi dulces

140 ignoscent, si quid peccaro stultus, amici,
inque vicem illorum patiar delicta libenter,
privatusque magis vivam te rege beatus.

4

Eupolis atque Cratinus Aristophanesque poetae,
 atque alii, quorum comoedia prisca virorum est,
 si quis erat dignus describi, quod malus ac fur,
 quod moechus foret aut sicarius aut alioqui
 5 famosus, multa cum libertate notabant.
 Hinc omnis pendet Lucilius, hosce secutus
 mutatis tantum pedibus numerisque, facetus,
 emunctae naris, durus componere versus.
 Nam fuit hoc vitiosus : in hora saepe ducentos,
 10 ut magnum, versus dictabat stans pede in uno ;
 cum flueret lutulentus, erat quod tollere velles ;
 garrulus atque piger scribendi ferre laborem,
 scribendi recte ; nam ut multum, nil moror. — Ecce,
 Crispinus minimo me provocat : ‘ Accipe, si vis,
 15 accipiam tabulas ; detur nobis locus, hora,
 custodes ; videamus uter plus scribere possit.’
 Di bene fecerunt, inopis me quodque pusilli
 finxerunt animi, raro et perpauca loquentis ;
 at tu conclusas hircinis follibus auras,
 20 usque laborantis dum ferrum molliat ignis,
 ut mavis, imitare. Beatus Fannius, ultro
 delatis capsis et imagine, cum mea nemo
 scripta legat, volgo recitare timentis ob hanc rem,
 quod sunt quos genus hoc minime iuvat, utpote pluris
 25 culpari dignos. Quemvis media elige turba :
 aut ob avaritiam aut misera ambitione laborat ;
 hic nuptarum insanit amoribus, hic puerorum ;
 hunc capit argenti splendor ; stupet Albius aere ;
 hic mutat merces surgente a sole ad eum quo
 30 vespertina tepet regio ; quin per mala praeceps

fertur, uti pulvis collectus turbine, ne quid
summa deperdat metuens aut ampliēt ut rem.

Omnes hi metuunt versus, odere poetas.

‘Faenum habet in cornu, longe fuge; dummodo risum
35 excutiat sibi, non hic cuiquam parcat amico;
et quodcumque semel chartis illeverit, omnis
gestiet a furno redeuntis scire lacuque
et pueros et anus.’ Agedum, pauca accipe contra.

Primum ego me illorum, dederim quibus esse poetas,
40 excerpam numero; neque enim concludere versum
dixeris esse satis, neque si quis scribat, uti nos,
sermoni propiora, putes hunc esse poetam.

Ingenium cui sit, cui mens divinior atque os
magna sonaturum, des nominis huius honorem.

45 Idcirco quidam comoedia necne poema
esset quaesivere, quod acer spiritus ac vis
nec verbis nec rebus inest, nisi quod pede certo
differt sermoni, sermo merus. ‘At pater ardens
saevit, quod meretrice nepos insanus amica

50 filius uxorem grandi cum dote recuset,
ebrius et, magnum quod dedecus, ambulet ante
noctem cum facibus.’ Numquid Pomponius istis
audiret leviora, pater si viveret? Ergo

non satis est puris versum perscribere verbis,
55 quem si dissolvas, quivis stomachetur eodem
quo personatus pacto pater. His, ego quae nunc,
olim quae scripsit Lucilius, eripias si
tempora certa modosque, et quod prius ordine verbum
est

posterius facias, praeponens ultima primis,
60 non, ut si solvas ‘Postquam Discordia taetra
belli ferratos postis portasque refregit,’

invenias etiam disiecti membra poetae.

Hactenus haec : alias iustum sit necne poema,
 nunc illud tantum quaeram, meritone tibi sit
 65 suspectum genus hoc scribendi. Sulcius acer
 ambulat et Caprius, rauci male cumque libellis,
 magnus uterque timor latronibus ; at bene si quis
 et vivat puris manibus, contemnat utrumque.
 Vt sis tu similis Caeli Birrique latronum,
 70 non ego sim Capri neque Sulci ; cur metuas me ?
 Nulla taberna meos habeat neque pila libellos,
 quis manus insudet volgi Hermogenisque Tigelli :
 nec recito cuiquam nisi amicis, idque coactus,
 non ubivis coramve quibuslibet. In medio qui
 75 scripta foro recitent sunt multi, quique lavantes :
 suave locus voci resonat conclusus. Inanis
 hoc iuvat, haud illud quaerentis, num sine sensu,
 tempore num faciant alieno. 'Laedere gaudes,'
 inquis, 'et hoc studio pravus facis.' Vnde petikum
 80 hoc in me iacis ? Est auctor quis denique eorum
 vixi cum quibus ? 'Absentem qui rodit, amicum
 qui non defendit, alio culpante, solutos
 qui captat risus hominum famamque dicacis,
 fingere qui non visa potest, commissa tacere
 85 qui nequit, hic niger est, hunc tu, Romane, caveto.'
 Saepe tribus lectis videas cenare quaternos,
 e quibus unus amet quavis aspergere cunctos
 praeter eum qui praebet aquam ; post hunc quoque potus,
 condita cum verax aperit praecordia Liber.
 90 Hic tibi comis et urbanus liberque videtur,
 infesto nigris ; ego si risi, quod ineptus
 pastillos Rufillus olet, Gargonius hircum,
 lividus et mordax videor tibi ? Mentio si qua

de Capitolini furtis iniecta Petilli
 95 te coram fuerit, defendas, ut tuus est mos :
 ‘ Me Capitolinus convictore usus amicoque
 a puero est, causaque mea permulta rogatus
 fecit, et incolumis laetor quod vivit in urbe ;
 sed tamen admiror, quo pacto iudicium illud
 100 fugerit.’ Hic nigrae sucus loliginis, haec est
 aerugo mera. Quod vitium procul afore chartis,
 atque animo prius, ut si quid promittere de me
 possum aliud vere, promitto. Liberior si
 dixero quid, si forte iocosius, hoc mihi iuris
 105 cum venia dabis : insuevit pater optimus hoc me,
 ut fugerem exemplis vitiorum quaeque notando.
 Cum me hortaretur, parce frugaliter atque
 viverem uti contentus eo quod mi ipse parasset :
 ‘ Nonne vides Albi ut male vivat filius utque
 110 Baius inops ? Magnum documentum ne patriam rem
 perdere quis velit.’ A turpi meretricis amore
 cum deterreret : ‘ Scetani dissimilis sis.’
 Ne sequerer moechas, concessa cum venere uti
 possem : ‘ Deprensi non bella est fama Treboni,’
 115 aiebat. ‘ Sapiens, vitatu quidque petitu
 sit melius, causas reddet tibi ; mi satis est, si
 traditum ab antiquis morem servare tuamque,
 dum custodis egēs, vitam famamque tueri
 incolumem possum ; simul ac duraverit aetas
 120 membra animumque tuum, nabis sine cortice.’ Sic me
 formabat puerum dictis ; et sive iubebat
 ut facerem quid : ‘ Habes auctorem, quo facias hoc,’
 unum ex iudicibus selectis obiciebat ;
 sive vetabat : ‘ An hoc inhonestum et inutile factu
 125 necne sit addubites, flagret rumore malo cum

hic atque ille?' Avidos vicinum funus ut aegros
 exanimat, mortisque metu sibi parcere cogit,
 sic teneros animos aliena opprobria saepe
 absterrent vitiis. Ex hoc ego, sanus ab illis
 130 perniciem quaecumque ferunt, mediocribus et quis
 ignoscas vitiis teneor; fortassis et istinc
 largiter abstulerit longa aetas, liber amicus,
 consilium proprium: neque enim, cum lectulus aut me
 porticus exceptit, desum mihi. 'Rectius hoc est.'
 135 'Hoc faciens vivam melius.' 'Sic dulcis amicis
 occurram.' 'Hoc quidam non belle; numquid ego illi
 imprudens olim faciam simile?' Haec ego mecum
 compressis agito labris; ubi quid datur oti,
 illudo chartis. Hoc est mediocribus illis
 140 ex vitiis unum; cui si concedere nolis,
 multa poetarum veniet manus auxilio quae
 sit mihi (nam multo plures sumus), ac veluti te
 Iudaei cogemus in hanc concedere turbam.

5

Egressum magna me accepit Aricia Roma
 hospitio modico; rhetor comes Heliodorus,
 Graecorum longe doctissimus; inde Forum Appi,
 differtum nautis cauponibus atque malignis.
 5 Hoc iter ignavi divisimus, altius ac nos
 praecinctis unum; minus est gravis Appia tardis.
 Hic ego propter aquam, quod erat deterrima, ventri
 indico bellum, cenantis haud animo aequo
 exspectans comites. Iam nox inducere terris
 10 umbras et caelo diffundere signa parabat;
 tum pueri nautis, pueris convicia nautae

ingerere: 'Huc appelle!' 'Trecentos inseris!' 'Ohe,
 iam satis est!' Dum aes exigitur, dum mula ligatur,
 tota abit hora; mali culices ranaeque palustres
 15 avertunt somnos; absentem cantat amicam
 multa prolutus vappa nauta atque viator
 certatim; tandem fessus dormire viator
 incipit, ac missae pastum retinacula mulae
 nauta piger saxo religat stertitque supinus.
 20 Iamque dies aderat, nil cum procedere lintrem
 sentimus, donec cerebrosus prosilit unus
 ac mulae nautaeque caput lumbosque saligno
 fuste dolat; quarta vix demum exponimur hora.
 Ora manusque tua lavimus, Feronia, lympha.
 25 Milia tum pransi tria repimus, atque subimus
 impositum saxis late candentibus Anxur.
 Huc venturus erat Maecenas, optimus atque
 Cocceius, missi magnis de rebus uterque
 legati, aversos soliti componere amicos.
 30 Hic oculis ego nigra meis collyria lippus
 illinere. Interea Maecenas advenit atque
 Cocceius, Capitoque simul Fonteius, ad unguem
 factus homo, Antoni, non ut magis alter, amicus.
 Fundos Aufidio Lusco praetore libenter
 35 linquimus, insani ridentes praemia scribae,
 praetextam et latum clavum prunaeque vatillum.
 In Mamurrarum lassi deinde urbe manemus,
 Murena praebente domum, Capitone culinam.
 Postera lux oritur multo gratissima; namque
 40 Plotius et Varius Sinuessae Vergiliusque
 occurrunt, animae, qualis neque candidiores
 terra tulit, neque quis me sit devinctior alter.
 O qui complexus et gaudia quanta fuerunt!

- Nil ego contulerim iucundo sanus amico.
 45 Proxima Campano ponti quae villula tectum
 praebuit, et parochi quae debent ligna salemque.
 Hinc muli Capuae clitellas tempore ponunt.
 Lusum it Maecenas, dormitum ego Vergiliusque;
 namque pila lippis inimicum et ludere crudis.
 50 Hinc nos Coccei recipit plenissima villa,
 quae super est Caudi cauponas. Nunc mihi paucis
 Sarmenti scurrae pugnam Messique Cicirri,
 Musa, velim memores, et quo patre natus uterque
 contulerit lites. Messi clarum genus Osci;
 55 Sarmenti domina exstat: ab his maioribus orti
 ad pugnam venere. Prior Sarmentus: 'Equi te
 esse feri similem dico.' Ridemus, et ipse
 Messius 'Accipio,' caput et movet. 'O, tuâ cornu
 ni foret exsecto frons,' inquit, 'quid faceres, cum
 60 sic mutilus minitaris?' At illi foeda cicatrix
 saetosam laevi frontem turpaverat oris.
 Campanum in morbum, in faciem permulta iocatus,
 pastorem saltaret uti Cyclopa rogabat;
 nil illi larva aut tragicis opus esse cothurnis.
 65 Multa Cicirrus ad haec: Donasset iamne catenam
 ex voto Laribus, quaerebat; scribe quod esset,
 nilo deterius dominae ius esse: rogabat
 denique, cur umquam fugisset, cui satis una
 farris libra foret, gracili sic tamque pusillo.
 70 Prorsus iucunde cenam producimus illam.
 Tendimus hinc recta Beneventum, ubi sedulus hospes
 paene macros arsit dum turdos versat in igni;
 nam vaga per veterem dilapso flamma culinam
 Volcano summum properabat lambere tectum.
 75 Convivas avidos cenam servosque timentis

tum rapere, atque omnis restinguere velle videres.
 Incipit ex illo montis Apulia notos
 ostentare mihi, quos torret Atabulus, et quos
 numquam erepsemus, nisi nos vicina Trivici
 80 villa recepisset, lacrimoso non sine fumo,
 udos cum foliis ramos urente camino.
 86 Quattuor hinc rapimur viginti et milia raedis,
 mansuri oppidulo quod versu dicere non est,
 signis perfacile est : venit vilissima rerum
 hic aqua ; sed panis longe pulcherrimus, ultra
 90 callidus ut soleat umeris portare viator :
 nam Canusi lapidosus, aquae non ditior urna
 qui locus a forti Diomede est conditus olim.
 Flentibus hinc Varius discedit maestus amicis.
 Inde Rubos fessi pervenimus, utpote longum
 95 carpentes iter et factum corruptius imbri.
 Postera tempestas melior, via peior ad usque
 Bari moenia piscosi ; dein Gnatia lymphis
 iratis exstructa dedit risusque iocosque,
 dum flamma sine tura liquescere limine sacro
 100 persuadere cupit. Credat Iudaeus Apella,
 non ego ; namque deos didici securum agere aevum,
 nec, si quid miri faciat natura, deos id
 tristis ex alto caeli demittere tecto.
 Brundisium longae finis chartaeque viaeque est.

6

Non quia, Maecenas, Lydorum quicquid Etruscos
 incoluit finis, nemo generosior est te,
 nec quod avus tibi maternus fuit atque paternus,
 olim qui magnis legionibus imperitarent,

5 ut plerique solent, naso suspendis adunco
 ignotos, ut me libertino patre natum.
 Cum referre negas quali sit quisque parente
 natus, dum ingenuus, persuades hoc tibi vere,
 ante potestatem Tulli atque ignobile regnum
 10 multos saepe viros nullis maioribus ortos
 et vixisse probos, amplis et honoribus auctos ;
 contra Laevinum, Valeri genus, unde superbus
 Tarquinius regno pulsus fugit, unius assis
 non umquam pretio pluris licuisse, notante
 15 iudice, quo nosti, populo, qui stultus honores
 saepe dat indignis et famae servit ineptus,
 qui stupet in titulis et imaginibus. Quid oportet
 nos facere, a volgo longe longeque remotos ?
 Namque esto populus Laevino mallet honorem
 20 quam Decio mandare novo, censorque moveret
 Appius, ingenuo si non essem patre natus :
 vel merito, quoniam in propria non pelle quiessem.

Sed fulgente trahit constrictos Gloria curru
 non minus ignotos generosis. Quo tibi, Tilli,
 25 sumere depositum clavum fierique tribuno ?
 Invidia adcrevit, privato quae minor esset.
 Nam ut quisque insanus nigris medium impediit crus
 pellibus, et latum demisit pectore clavum,
 audit continuo ' Quis homo hic ? ' et ' quo patre natus ? '
 30 Vt, si qui aegrotet quo morbo Barrus haberi
 et cupiat formosus, eat quacumque, puellis
 iniciat curam quaerendi singula, quali
 sit facie, sura, quali pede, dente, capillo ;
 sic qui promittit civis, urbem sibi curae,
 35 imperium fore et Italiam, delubra deorum,
 quo patre sit natus, num ignota matre inhonestus,

omnis mortalis curare et quaerere cogit.

‘Tunc, Syri, Damae, aut Dionysi filius, audes
deicere e saxo civis aut tradere Cadmo?’

40 ‘At Novius collega gradu post me sedet uno;
namque est ille, pater quod erat meus.’ ‘Hoc tibi Paulus
et Messalla videris? At hic, si plostra ducenta
concurrantque foro tria funera magna, sonabit
cornua quod vincatque tubas; saltem tenet hoc nos.

45 Nunc ad me redeo libertino patre natum,
quem rodunt omnes libertino patre natum,
nunc, quia sim tibi, Maecenas, convictor, at olim,
quod mihi pareret legio Romana tribuno.

Dissimile hoc illi est; quia non, ut forsit honorem
50 iure mihi invideat quivis, ita te quoque amicum,
praesertim cautum dignos assumere, prava
ambitione procul. Felicem dicere non hoc

me possim, casu quod te sortitus amicum;
nulla etenim mihi te fors obtulit: optimus olim
55 Vergilius, post hunc Varius dixere quid essem.

Vt veni coram, singultim pauca locutus
(infans namque pudor prohibebat plura profari),
non ego me claro natum patre, non ego circum
me Satureiano vectari rura caballo,

60 sed, quod eram, narro. Respondes, ut tuus est mos,
pauca; abeo, et revocas nono post mense iubesque
esse in amicorum numero. Magnum hoc ego duco,
quod placui tibi, qui turpi secernis honestum,
non patre praeclaro, sed vita et pectore puro.

65 Atqui si vitiis mediocribus ac mea paucis
mendosa est natura, alioqui recta, — velut si
egregio inspertos reprehendas corpore naevos, —
si neque avaritiam neque sordes nec mala lustra

obiciet vere quisquam mihi, purus et insons
 70 (ut me collaudem) si et vivo carus amicis,
 causa fuit pater his, qui, macro pauper agello,
 noluit in Flavi ludum me mittere, magni
 quo pueri magnis e centurionibus orti,
 laevo suspensi loculos tabulamque lacerto,
 75 ibant octonos referentes Idibus aeris,
 sed puerum est ausus Romam portare, docendum
 artis quas doceat quivis eques atque senator
 semet prognatos. Vestem servosque sequentis,
 in magno ut populo, si qui vidisset, avita
 80 ex re praeberi sumptus mihi crederet illos.
 Ipse mihi custos incorruptissimus omnis
 circum doctores aderat. Quid multa? Pudicum,
 qui primus virtutis honos, servavit ab omni
 non solum facto, verum opprobrio quoque turpi;
 85 nec timuit sibi ne vitio quis verteret, olim
 si praeco parvas aut, ut fuit ipse, coactor
 mercedes sequerer; neque ego essem questus; at hoc
 nunc
 laus illi debetur et a me gratia maior.
 Nil me paeniteat sanum patris huius, eoque
 90 non, ut magna dolo factum negat esse suo pars,
 quod non ingenuos habeat clarosque parentes,
 sic me defendam. Longe mea discrepat istis
 et vox et ratio: nam si natura iuberet
 a certis annis aevum remeare peractum,
 95 atque alios legere ad fastum quoscumque parentes
 optaret sibi quisque, meis contentus, honestos
 fascibus et sellis nollem mihi sumere, demens
 iudicio volgi, sanus fortasse tuo, quod
 nollem onus haud umquam solitus portare molestum.

100 Nam mihi continuo maior quaerenda foret res,
 atque salutandi plures; ducendus et unus
 et comes alter, uti ne solus rusve peregreve
 exirem; plures calones atque caballi
 pascendi, ducenda petorrita. Nunc mihi curto
 105 ire licet mulo vel si libet usque Tarentum,
 mantica cui lumbos onere ulceret atque eques armos;
 obiciet nemo sordes mihi quas tibi, Tilli,
 cum Tiburte via praetorem quinque sequuntur
 te pueri, lasanum portantes oenophorumque.
 110 Hoc ego commodius quam tu, praeclare senator,
 milibus atque aliis vivo. Quacumque libido est,
 incedo solus; percontor quanti olus ac far;
 fallacem circum vespertinumque pererro
 saepe forum; adsisto divinis; inde domum me
 115 ad porri et ciceris refero laganique catinum.
 Cena ministratur pueris tribus, et lapis albus
 pocula cum cyatho duo sustinet; adstat echinus
 vilis, cum patera guttus, Campana supellex.
 Deinde eo dormitum, non sollicitus, mihi quod cras
 120 surgendum sit mane, obeundus Marsya, qui se
 voltum ferre negat Noviorum posse minoris.
 Ad quartam iaceo; post hanc vagor; aut ego, lecto
 aut scripto quod me tacitum iuuet, unguor olivo,
 non quo fraudatis immundus Natta lucernis.
 125 Ast ubi me fessum sol acrior ire lavatum
 admonuit, fugio campum lusumque trigonem.
 Pransus non avide, quantum interpellet inani
 ventre diem durare, domesticus otior. Haec est
 vita solutorum misera ambitione gravique;
 130 his me consolor victurum suavius ac si
 quaestor avus pater atque meus patruusque fuisset.

7

Proscripti Regis Rupili pus atque venenum
 hybrida quo pacto sit Persius ultus, opinor
 omnibus et lippis notum et tonsoribus esse.
 Persius hic permagna negotia dives habebat
 5 Clazomenis, etiam litis cum Rege molestas,
 durus homo, atque odio qui posset vincere Regem,
 confidens tumidusque, adeo sermonis amari,
 Sisennas, Barros ut equis praecurreret albis.
 Ad Regem redeo. Postquam nihil inter utrumque
 10 convenit (hoc etenim sunt omnes iure molesti,
 quo fortes, quibus adversum bellum incidit ; inter
 Hectora Priamiden animosum atque inter Achillem
 ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors,
 non aliam ob causam nisi quod virtus in utroque
 15 summa fuit : duo si discordia vexet inertis
 aut si disparibus bellum incidat, ut Diomedii
 cum Lycio Glauco, discedat pigrior, ultro
 muneribus missis) : Bruto praetore tenente
 ditam Asiam, Rupili et Persi par pugnat, uti non
 20 compositum melius cum Bitho Bacchius. In ius
 acres procurrunt, magnum spectaculum uterque.
 Persius exponit causam ; ridetur ab omni
 conventu ; laudat Brutum laudatque cohortem :
 solem Asiae Brutum appellat, stellasque salubris
 25 appellat comites, excepto Rege ; canem illum,
 invisum agricolis sidus, venisse. Ruebat,
 flumen ut hibernum, fertur quo rara securis.
 Tum Praenestinus salso multoquo fluenti
 expressa arbusto regerit convicia, durus
 30 vindemiator et invictus, cui saepe viator

cessisset, magna compellans voce cuculum.

At Graecus, postquam est Italo perfusus aceto,
 Persius exclamat: 'Per magnos, Brute, deos te
 oro, qui reges consueris tollere, cur non
 35 hunc Regem iugulas? Operum hoc, mihi crede,
 tuorum est.'

8

Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum,
 cum faber, incertus scamnum faceretne Priapum,
 maluit esse deum. Deus inde ego, furum aviumque
 maxima formido; nam fures dextra coercet
 5 obscaenoque ruber porrectus ab inguine palus;
 ast importunas volucres in vertice arundo
 terret fixa vetatque novis considerare in hortis.
 Huc prius angustis eiecta cadavera cellis
 conservus vili portanda locabat in arca;
 10 hoc miserae plebi stabat commune sepulchrum,
 Pantolabo scurrae Nomentanoque nepoti:
 mille pedes in fronte, trecentos cippus in agrum
 hic dabat, heredes monumentum ne sequeretur.
 Nunc licet Esquiliis habitare salubribus atque
 15 aggere in aprico spatium, quo modo tristes
 albis informem spectabant ossibus agrum;
 cum mihi non tantum furesque feraeque, suetae
 hunc vexare locum, curae sunt atque labori,
 quantum carminibus quae versant atque venenis
 20 humanos animos. Has nullo perdere possum
 nec prohibere modo, simul ac vaga luna decorum
 protulit os, quin ossa legant herbasque nocentis.
 Vidi egomet nigra succinctam vadere palla
 Canidiam pedibus nudis passoque capillo,

- 25 cum Sagana maiore ululantem. Pallor utrasque
 fecerat horrendas aspectu. Scalpere terram
 unguibus et pullam divellere mordicus agnam
 coeperunt; cruor in fossam confusus, ut inde
 manis elicerent, animas responsa daturas.
- 30 Lanea et effigies erat, altera cerea: maior
 lanea, quae poenis compesceret inferiorem;
 cerea suppliciter stabat servilibus, ut quae
 iam peritura, modis. Hecaten vocat altera, saevam
 altera Tisiphonen; serpentis atque videres
- 35 infernas errare canes, Lunamque rubentem,
 ne foret his testis, post magna latere sepulchra.
 Mentior at si quid, merdis caput inquiner albis
 corvorum, atque in me veniat mictum atque cacatum
 Iulius et fragilis Pediatia furque Voranus.
- 40 Singula quid memorem? quo pacto alterna loquentes
 umbrae cum Sagana resonarent triste et acutum,
 utque lupi barbam variae cum dente colubrae
 abdiderint furtim terris, et imagine cerea
 largior arserit ignis, et ut non testis inultus
- 45 horruerim voces Furiarum et facta duarum:
 nam, displosa sonat quantum vesica, pepedi
 diffissa nate ficus: at illae currere in urbem;
 Canidiae dentes, altum Saganae caliendrum
 excidere atque herbas atque incantata lacertis
- 50 vincula cum magno risuque iocoque videres.

9

Ibam forte Via Sacra, sicut meus est mos,
 nescio quid meditans nugarum, totus in illis:
 accurrit quidam notus mihi nomine tantum,

arreptaque manu, 'Quid agis, dulcissime rerum?'

5 'Suaviter, ut nunc est,' inquam, 'et cupio omnia quae vis.'

Cum adsectaretur, 'Numquid vis?' occupo. At ille
'Noris nos' inquit; 'docti sumus.' Hic ego 'Pluris
hoc' inquam 'mihi eris.' Misere discedere quaerens,
ire modo ocius, interdum consistere, in aurem

10 dicere nescio quid puero, cum sudor ad imos
manaret talos. 'O te, Bolane, cerebri
felicem!' aiebam tacitus; cum quidlibet ille
garriret, vicos, urbem laudaret. Vt illi
nil respondebam, 'Misere cupis' inquit 'abire;
15 iamdudum video; sed nil agis; usque tenebo;
persequar. Hinc quo nunc iter est tibi?' 'Nil opus
est te

circumagi; quendam volo visere non tibi notum;
trans Tiberim longe cubat is, prope Caesaris hortos.'
'Nil habeo quod agam, et non sum piger; usque se-
quar te.'

20 Demitto auriculas, ut iniquae mentis asellus,
cum gravius dorso subiit onus. Incipit ille:
'Si bene me novi, non Viscum pluris amicum,
non Varium facies; nam quis me scribere pluris
aut citius possit versus? quis membra movere
25 mollius? invidet quod et Hermogenes, ego canto.'

Interpellandi locus hic erat: 'Est tibi mater,
cognati, quis te salvo est opus?' 'Haud mihi quisquam;
omnis composui.' 'Felices! Nunc ego resto;
confice; namque instat fatum mihi triste, Sabella
30 quod puero cecinit divina mota anus urna:
'Hunc neque dira venena, nec hosticus auferet ensis
nec laterum dolor aut tussis, nec tarda podagra;

garrulus hunc quando consumet cumque ; loquaces,
si sapiat, vitet, simul atque adoleverit aetas.”’

- 35 Ventum erat ad Vestae, quarta iam parte diei
praeterita, et casu tunc respondere vadato
debebat ; quod ni fecisset, perdere litem.
‘ Si me amas,’ inquit, ‘ paulum hic ades.’ ‘ Inteream, si
aut valeo stare aut novi civilia iura ;
40 et propero quo scis.’ ‘ Dubius sum quid faciam,’
inquit,
‘ tene relinquam an rem.’ ‘ Me, sodes.’ ‘ Non faciam,’
ille,
et praecedere coepit. Ego, ut contendere durum est
cum victore, sequor. ‘ Maecenas quomodo tecum ?’
hinc repetit ; ‘ paucorum hominum et mentis bene sanae.
45 Nemo dexterius fortuna est usus ; haberes
magnum adiutorem, posset qui ferre secundas,
hunc hominem velles si tradere ; dispeream, ni
summosses omnis.’ ‘ Non isto vivimus illic
quo tu rere modo ; domus hac nec purior ulla est
50 nec magis his aliena malis ; nil mi officit, inquam,
ditior hic aut est quia doctior ; est locus uni
cuique suus.’ ‘ Magnum narras, vix credibile !’ ‘ Atqui
sic habet.’ ‘ Accendis, quare cupiam magis illi
proximus esse.’ ‘ Velis tantummodo : quae tua virtus,
55 expugnabis ; et est qui vinci possit, eoque
difficilis aditus primos habet.’ ‘ Haud mihi dero :
muneribus servos corrumpam ; non, hodie si
exclusus fuero, desistam ; tempora quaeram,
occurram in triviis, deducam. Nil sine magno
60 vita labore dedit mortalibus.’ Haec dum agit ecce
Fuscus Aristius occurrit, mihi carus et illum
qui pulchre nosset. Consistimus. ‘ Vnde venis et

quo tendis?' rogat et respondet. Vellere coepi
 et prensare manu lentissima brachia, nutans,
 65 distorquens oculos, ut me eriperet. Male salsus
 ridens dissimulare; meum iecur urere bilis.
 'Certe nescio quid secreto velle loqui te
 aiebas mecum.' 'Memini bene, sed meliore
 tempore dicam; hodie tricesima sabbata: vin tu
 70 curtis Iudaeis oppedere?' 'Nulla mihi,' inquam,
 'religio est.' 'At mi; sum paulo infirmior, unus
 multorum. Ignosces; alias loquar.' Huncine solem
 tam nigrum surrexe mihi! Fugit improbus ac me
 sub cultro linquit. Casu venit obuius illi
 75 adversarius, et, 'Quo tu, turpissime?' magna
 inclamat voce, et 'Licet antestari?' Ego vero
 oppono auriculam. Rapit in ius; clamor utrimque,
 undique concursus. Sic me servavit Apollo.

IO

Nempe incomposito dixi pede currere versus
 Lucili. Quis tam Lucili fautor inepte est
 ut non hoc fateatur? At idem, quod sale multo
 urbem defricuit, charta laudatur eadem.
 5 Nec tamen, hoc tribuens, dederim quoque cetera;
 nam sic
 et Laberi mimos ut pulchra poemata mirer.
 Ergo non satis est risu diducere rictum
 auditoris — et est quaedam tamen hic quoque virtus;
 est brevitae opus, ut currat sententia neu se
 10 impediat verbis lassas onerantibus auris;
 et sermone opus est modo tristi, saepe iocoso,
 defendente vicem modo rhetoris atque poetae,

interdum urbani, parcentis viribus atque
 extenuantis eas consulto. Ridiculum acri
 15 fortius et melius magnas plerumque secat res.
 Illi, scripta quibus comoedia prisca viris est,
 hoc stabant, hoc sunt imitandi; quos neque pulcher
 Hermogenes umquam legit, neque simius iste
 nil praeter Calvum et doctus cantare Catullum.
 20 'At magnum fecit, quod verbis Graeca Latinis
 miscuit.' O seri studiorum! quine putetis
 difficile et mirum, Rhodio quod Pitholeonti
 contigit? 'At sermo lingua concinnus utraque
 suavior, ut Chio nota si commixta Falerni est.'
 25 Cum versus facias, te ipsum percontor, an et cum
 dura tibi peragenda rei sit causa Petilli?
 scilicet oblitus patriaeque patrisque Latini
 cum Pedius causas exsudet Poplicola atque
 Corvinus, patriis intermiscere petita
 30 verba foris malis, Canusini more bilinguis?
 atque ego cum Graecos facerem, natus mare citra,
 versiculos, vetuit me tali voce Quirinus,
 post mediam noctem visus, cum somnia vera:
 'In silvam non ligna feras insanius, ac si
 35 magnas Graecorum malis implere catervas.'
 Turgidus Alpinus iugulat dum Memnona, dumque
 defingit Rheni luteum caput, haec ego ludo,
 quae neque in aede sonent certantia iudice Tarpa,
 nec redeant iterum atque iterum spectanda theatri.
 40 Arguta meretrice potes Davoque Chremeta
 eludente senem comis garrire libellos
 unus vivorum, Fundani; Pollio regum
 facta canit pede ter percusso; forte epos acer,
 ut nemo, Varius ducit; molle atque facetum

45 Vergilio adnuerunt gaudentes rure Camenae.
 Hoc erat, experto frustra Varrone Atacino
 atque quibusdam aliis, melius quod scribere possem,
 inventore minor; neque ego illi detrahere ausim
 haerentem capiti cum multa laude coronam.

50 At dixi fluere hunc lutulentum, saepe ferentem
 plura quidem tollenda relinquendis. Age, quaeso,
 tu nihil in magno doctus reprehendis Homero?
 nil comis tragici mutat Lucilius Acci?
 non ridet versus Enni gravitate minores,
 55 cum de se loquitur non ut maiore reprensus?
 Quid vetat et nosmet Lucili scripta legentis
 quaerere, num illius, num rerum dura negarit
 versiculos natura magis factos et euntis
 mollius, ac si quis, pedibus quid claudere senis,
 60 hoc tantum contentus, amet scripsisse ducentos
 ante cibum versus, totidem cenatus; Etrusci
 quale fuit Cassi rapido ferventius amni
 ingenium, capsis quem fama est esse librisque
 ambustum propriis. Fuerit Lucilius, inquam,
 65 comis et urbanus, fuerit limatior idem
 quam rudis et Graecis intacti carminis auctor,
 quamque poetarum seniorum turba; sed ille,
 si foret hoc nostrum fato dilatus in aevum,
 detereret sibi multa, recideret omne quod ultra
 70 perfectum traheretur, et in versu faciendo
 saepe caput scaberet, vivos et roderet unguis.

Saepe stilum vertas, iterum quae digna legi sint
 scripturus, neque te ut miretur turba labores,
 contentus paucis lectoribus. An tua demens
 75 vilibus in ludis dictari carmina malis?
 non ego; nam satis est equitem mihi plaudere, ut audax,

contemptis aliis, explosa Arbuscula dixit.

Men' moveat cimex Pantilius, aut cruciet quod
vellicet absentem Demetrius, aut quod ineptus

80 Fannius Hermogenis laedat conviva Tigelli?

Plotius et Varius, Maecenas Vergiliusque,

Valgius, et probet haec Octavius, optimus atque

Fuscus, et haec utinam Viscorum laudet uterque!

Ambitione relegata te dicere possum,

85 Pollio, te, Messalla, tuo cum fratre, simulque

vos, Bibule et Servi, simul his te, candide Furni,

compluris alios, doctos ego quos et amicos

prudens praetereo; quibus haec, sint qualiacumque,

arridere velim, doliturus si placeant spe

90 deterius nostra. Demetri, teque, Tigelli,

discipularum inter iubeo plorare cathedras.

I, puer, atque meo citus haec subscribe libello.

LIBER SECVNDVS

I

Horatius. Sunt quibus in satira videor nimis acer et
ultra

legem tendere opus ; sine nervis altera, quicquid
composui, pars esse putat, similisque meorum
mille die versus deduci posse. Trebati,

5 quid faciam praescribe. *Trebatius.* Quiescas. *Hor.* Ne
faciam, inquis,

omnino versus? *Treb.* Aio. *Hor.* Peream male, si
non

optimum erat ; verum nequeo dormire. *Treb.* Ter
uncti

transnanto Tiberim, somno quibus est opus alto,
irriguumque mero sub noctem corpus habento.

10 Aut, si tantus amor scribendi te rapit, aude
Caesaris invicti res dicere, multa laborum
praemia laturus. *Hor.* Cupidum, pater optime, vires
deficiunt ; neque enim quivis horrentia pilis
agmina nec fracta pereuntis cuspide Gallos
15 aut labentis equo describat volnera Parthi.

Treb. Attamen et iustum poteras et scribere fortem,
Scipiadam ut sapiens Lucilius. *Hor.* Haud mihi dero,
cum res ipsa feret. Nisi dextro tempore, Flacci
verba per attentam non ibunt Caesaris aurem,
20 cui male si palpere, recalcitrat undique tutus.

Treb. Quanto rectius hoc, quam tristi laedere versu .

Pantolabum scurram Nomentanumque nepotem,
 cum sibi quisque timet, quamquam est intactus, et odit!
Hor. Quid faciam? Saltat Milonius, ut semel icto
 25 accessit fervor capiti numerusque lucernis;
 Castor gaudet equis, ovo prognatus eodem
 pugnis; quot capitum vivunt, totidem studiorum
 milia: me pedibus delectat claudere verba
 Lucili ritu, nostrum melioris utroque.
 30 Ille velut fidis arcana sodalibus olim
 credebat libris, neque, si male cesserat, usquam
 decurrens alio, neque si bene; quo fit ut omnis
 votiva pateat veluti descripta tabella
 vita senis. Sequor hunc, Lucanus an Apulus anceps:
 35 nam Venusinus arat finem sub utrumque colonus,
 missus ad hoc, pulsus, vetus est ut fama, Sabellis,
 quo ne per vacuum Romano incurreret hostis,
 sive quod Apula gens seu quod Lucania bellum
 incuteret violenta. Sed hic stilus haud petet ultro
 40 quemquam animantem, et me veluti custodiet ensis
 vagina tectus; quem cur destringere coner,
 tutus ab infestis latronibus? O pater et rex
 Iuppiter, ut pereat positum robigine telum,
 nec quisquam noceat cupido mihi pacis! At ille
 45 qui me commorit ('melius non tangere!' clamo),
 flebit, et insignis tota cantabitur urbe.
 Cervius iratus leges minitatur et urnam,
 Canidia Albuci quibus est inimica venenum,
 grande malum Turius, si quid se iudice certes.
 50 Vt quo quisque valet suspectos terreat, utque
 imperet hoc natura potens, sic collige mecum:
 dente lupo, cornu taurus petit: unde nisi intus
 monstratum? Scaevae vivacem crede nepoti

matrem ; nil faciet sceleris pia dextera : mirum,
 55 ut neque calce lupus quemquam neque dente petit bos :
 sed mala tollet anum vitiato melle cicuta.

Ne longum faciam, seu me tranquilla senectus
 exspectat seu Mors atris circumvolat alis,
 dives, inops, Romae, seu fors ita iusserit, exul,
 60 quisquis erit vitae, scribam, color. *Treb.* O puer, ut
 sis

vitalis metuo, et maiorum ne quis amicus
 frigore te feriat. *Hor.* Quid, cum est Lucilius ausus
 primus in hunc operis componere carmina morem,
 detrudere et pellem, nitidus qua quisque per ora
 65 cederet, introrsum turpis, num Laelius aut qui
 duxit ab oppressa meritum Carthagine nomen
 ingenio offensi aut laeso doluere Metello
 famosisque Lupo cooperto versibus? Atqui
 primores populi arripuit populumque tributim,
 70 scilicet uni aequus virtuti atque eius amicis.

Quin ubi se a volgo et scaena in secreta remorant
 virtus Scipiadae et mitis sapientia Laeli,
 nugari cum illo et discincti ludere, donec
 decoqueretur olus, soliti. Quicquid sum ego, quamvis
 75 infra Lucili censum ingeniumque, tamen me
 cum magnis vixisse invita fatebitur usque
 invidia, et, fragili quaerens illidere dentem,
 offendet solido, — nisi quid tu, docte Trebati,
 dissentis. *Treb.* Equidem nihil hinc diffindere possum.

80 Sed tamen ut monitus caveas, ne forte negoti
 incutiat tibi quid sanctarum inscitia legum :
 si mala condiderit in quem quis carmina, ius est
 iudiciumque. *Hor.* Esto, si quis mala ; sed bona si quis
 iudice condiderit laudatus Caesare ? si quis

85 opprobriis dignum latraverit, integer ipse?
Treb. Solventur risu tabulae, tu missus abibis.

2

Quae virtus et quanta, boni, sit, vivere parvo
 (nec meus hic sermo est, sed quae praecepit Ofellus
 rusticus, abnormis sapiens, crassaque Minerva),
 discite, non inter lances mensasque nitentis,
 5 cum stupet insanis acies fulgoribus et cum
 acclinis falsis animus meliora recusat,
 verum hic impransi mecum disquirite. ‘Cur hoc?’
 Dicam, si potero. Male verum examinat omnis
 corruptus iudex. Leporem sectatus equove
 10 lassus ab indomito, vel, si Romana fatigat
 militia adsuetum graecari, seu pila velox,
 molliter austerum studio fallente laborem,
 seu te discus agit, pete cedentem aera disco;
 cum labor extuderit fastidia, siccus, inanis
 15 sperne cibum vilem; nisi Hymettia mella Falerno
 ne biberis diluta. Foris est promus, et atrum
 defendens piscis hiemat mare: cum sale panis
 latrantem stomachum bene leniet. Vnde putas aut
 qui partum? Non in caro nidore voluptas
 20 summa, sed in te ipso est. Tu pulmentaria quaere
 sudando; pinguem vitii albumque neque ostrea
 nec scarus aut poterit peregrina iuvare lagois.
 Vix tamen eripiam, posito pavone, velis quin
 hoc potius quam gallina tergere palatum,
 25 corruptus vanis rerum, quia veneat auro
 rara avis, et picta pandat spectacula cauda;
 tamquam ad rem attineat quicquam. Num vesceris ista

quam laudas pluma? Cocto num adest honor idem?
 carne tamen quamvis distat nihil, hanc magis illa
 30 imparibus formis deceptum te petere esto,
 unde datum sentis, lupus hic Tiberinus an alto
 captus hiet, pontisne inter iactatus an amnis
 ostia sub Tusci? Laudas, insane, trilibrem
 mullum, in singula quem minuas pulmenta necesse est.
 35 Ducit te species, video: quo pertinet ergo
 proceros odisse lupos? Quia scilicet illis
 maiorem natura modum dedit, his breve pondus.
 Ieiunus raro stomachus volgaria temnit.
 'Porrectum magno magnum spectare catino
 40 vellem,' ait Harpyiis gula digna rapacibus. At vos,
 praesentes Austri, coquite horum obsonia! Quamquam
 putet aper rhombusque recens, mala copia quando
 aegrum sollicitat stomachum, cum rapula plenus
 atque acidus mavolt inulas. Necdum omnis abacta
 45 pauperies epulis regum; nam vilibus ovis
 nigrisque est oleis hodie locus. Haud ita pridem
 Galloni praeconis erat acipensere mensa
 infamis. Quid? tum rhombos minus aequor alebat?
 Tutus erat rhombus, tutoque ciconia nido,
 50 donec vos auctor docuit praetorius. Ergo
 si quis nunc mergos suavis edixerit assos,
 parebit pravi docilis Romana iuventus.

Sordidus a tenui victu distabit, Ofello
 iudice; nam frustra vitium vitaveris illud,
 55 si te alio pravum detorseris. Avidienus
 cui Canis ex vero ductum cognomen adhaeret,
 quinquennis oleas est et silvestria corna,
 ac nisi mutatum parcat defundere vinum, et
 cuius odorem olei nequeas perferre, licebit

- 60 ille repotia, natalis, aliosve dierum
 festos albatus celebret, cornu ipse bilibri
 caulibus instillat, veteris non parcus aceti.
 Quali igitur victu sapiens utetur, et horum
 utrum imitabitur? Hac urget lupo, hac canis, aiunt.
- 65 Mundus erit, qua non offendat sordibus, atque
 in neutram partem cultus miser. Hic neque servis,
 Albuici senis exemplo, dum munia didit,
 saevus erit, nec sic ut simplex Naevius unctam
 convivis praebebit aquam; vitium hoc quoque magnum.
- 70 Accipe nunc victus tenuis quae quantaque secum
 adferat. In primis valeas bene: nam variae res
 ut noceant homini credas, memor illius escae
 quae simplex olim tibi sederit; at simul assis
 miscueris elixa, simul conchyliis turdis
- 75 dulcia se in bilem vertent, stomachoque tumultum
 lenta feret pituita. Vides ut pallidus omnis
 cena desurgat dubia? Quin corpus onustum
 hesternis vitiis animum quoque praegravat una,
 atque affigit humo divinae particulam aerae.
- 80 Alter, ubi dicto citius curata sopori
 membra dedit, vegetus praescripta ad munia surgit.
 Hic tamen ad melius poterit transcurrere quondam,
 sive diem festum rediens advexerit annus,
 seu recreare volet tenuatum corpus, ubique
- 85 accedent anni et tractari mollius aetas
 imbecilla volet; tibi quidnam accedet ad istam
 quam puer et validus praesumis mollitiem, seu
 dura valetudo inciderit seu tarda senectus?
 Rancidum aprum antiqui laudabant, non quia nasus
- 90 illis nullus erat, sed, credo, hac mente, quod hospes
 tardius adveniens vitiatum commodius quam

integrum edax dominus consumeret. Hos utinam inter
heroas natum tellus me prima tulisset!

Das aliquid famae, quae carmine gratior aurem
95 occupat humanam? Grandes rhombi patinaeque
grande ferunt una cum damno dedecus; adde
iratum patrum, vicinos, te tibi iniquum
et frustra mortis cupidum, cum derit egenti
as, laquei pretium. 'Iure,' inquit, 'Trausius istis
100 iurgatur verbis; ego vectigalia magna
divitiasque habeo tribus amplas regibus.' Ergo
quod superat non est melius quo insumere possis?
Cur eget indignus quisquam te divite? Quare
templa ruunt antiqua deum? Cur, improbe, carae
105 non aliquid patriae tanto emetiris acervo?
Vni nimirum recte tibi semper erunt res,
o magnus posthac inimicis risus! Vterne
ad casus dubios fidet sibi certius, hic qui
pluribus adsuerit mentem corpusque superbum,
110 an qui contentus parvo metuensque futuri
in pace, ut sapiens, aptarit idonea bello?

Quo magis his credas, puer hunc ego parvus Ofellum
integris opibus novi non latius usum
quam nunc accissis. Videas metato in agello
115 cum pecore et gnatis fortem mercede colonum,
'Non ego,' narrantem, 'temere edi luce profesta
quicquam praeter olus fumosae cum pede pernae.
Ac mihi seu longum post tempus venerat hospes,
sive operum vacuo gratus conviva per imbrem
120 vicinus, bene erat non piscibus urbe petitis,
sed pulla atque haedo; tum pensilis uva secundas
et nux ornabat mensas cum duplice ficu.
Post hoc ludus erat culpa potare magistra,

ac venerata Ceres, ita culmo surgeret alto,
 125 explicuit vino contractae seria frontis.
 Saeviat atque novos moveat Fortuna tumultus,
 quantum hinc imminuet? Quanto aut ego parcius aut
 vos,
 o pueri, nituistis, ut huc novus incola venit?
 Nam propriae telluris erum natura neque illum
 130 nec me nec quemquam statuit: nos expulit ille,
 illum aut nequities aut vafri inscitia iuris,
 postremum expellet certe vivacior heres.
 Nunc ager Vmbreni sub nomine, nuper Ofelli
 dictus, erit nulli proprius, sed cedit in usum
 135 nunc mihi, nunc alii. Quocirca vivite fortes,
 fortiaque adversis opponite pectora rebus.'

3

Damasippus. Sic raro scribis, ut toto non quater anno
 membranam poscas, scriptorum quaeque retexens,
 iratus tibi, quod, vini somnique benignus,
 nil dignum sermone canas. Quid fiet? At ipsis
 5 Saturnalibus huc fugisti. Sobrius ergo
 dic aliquid dignum promissis! Incipe! Nil est.
 Culpantur frustra calami, immeritusque laborat
 iratis natus paries dis atque poetis.
 Atqui voltus erat multa et praeclara minantis,
 10 si vacuum tepido cepisset villula tecto.
 Quorsum pertinuit stipare Platona Menandro,
 Eupolin, Archilochum, comites educere tantos?
 Invidiam placare paras virtute relicta?
 Contemnere, miser! Vitanda est improba Siren
 15 desidia, aut quicquid vita meliore parasti

ponendum aequo animo. *Hor.* Di te, Damasippe,
 deaeque

verum ob consilium donent — tonsore. Sed unde
 tam bene me nosti? *Dam.* Postquam omnis res mea

Ianum

ad medium fracta est, aliena negotia curo,
 20 excussus propriis. Olim nam quaerere amabam,
 quo vafer ille pedes lavisset Sisyphus aere,
 quid sculptum infabre, quid fusum durius esset;
 callidus huic signo ponebam milia centum;
 hortos egregiasque domos mercarier unus
 25 cum lucro noram; unde frequentia Mercuriale
 imposuere mihi cognomen compita. *Hor.* Novi,
 et miror morbi purgatum te illius. *Dam.* Atqui
 emovit veterem mire novus, ut solet, in cor
 traiecto lateris miseri capitisve dolere,
 30 ut lethargicus hic cum fit pugil et medicum urget.
Hor. Dum ne quid simile huic, esto ut libet. *Dam.*

O bone, ne te

frustrere; insanis et tu stultique prope omnes,
 si quid Stertinius veri crepat, unde ego mira
 descripsi docilis praecepta haec, tempore quo me
 35 solatus iussit sapientem pascere barbam
 atque a Fabricio non tristem ponte reverti.
 Nam, male re gesta, cum vellem mittere operto
 me capite in flumen, dexter stetit et ‘Cave faxis
 te quicquam indignum! Pudor’ inquit ‘te malus angit,
 40 insanos qui inter vereare insanus haberi.
 Primum nam inquiram quid sit furere: hoc si erit in te
 solo, nil verbi pereas quin fortiter addam.
 Quem mala stultitia et quemcumque inscitia veri
 caecum agit, insanum Chrysippi porticus et grex

45 autumat. Haec populos, haec magnos formula reges,
 excepto sapientè, tenet. Nunc accipe quare
 desipiant omnes aequae ac tu, qui tibi nomen
 insano posuere. Velut silvis, ubi passim
 palantis error certo de tramite pellit,
 50 ille sinistrorsum, hic dextrorsum abit, unus utrique
 error, sed variis illudit partibus: hoc te
 crede modo insanum, nihilo ut sapientior ille,
 qui te deridet, caudam trahat. Est genus unum
 stultitiae nihilum metuenda timentis, ut ignis,
 55 ut rupis fluviosque in campo obstare queratur;
 alterum et huic varum et nihilo sapientius ignis
 per medios fluviosque ruentis: clamet amica
 mater, honesta soror cum cognatis, pater, uxor,
 'Hic fossa est ingens, hic rupes maxima, serva!'
 60 non magis audierit quam Fufius ebrius olim,
 cum Ilionam edormit, Catienis mille ducentis
 'Mater, te appello' clamantibus. Huic ego volgus
 errori similem cunctum insanire docebo.
 Insanit veteres statuas Damasippus emendo:
 65 integer est mentis Damasippi creditor? Esto.
 'Accipe quod numquam reddas mihi' si tibi dicam,
 tunc insanus eris si acceperis? an magis excors
 reiecta praeda, quam praesens Mercurius fert?
 Scribe decem a Nerio; non est satis: adde Cicutae
 70 nodosi tabulas centum, mille adde catenas:
 effugiet tamen haec sceleratus vincula Proteus.
 Cum rapies in ius malis ridentem alienis,
 fiet aper, modo avis, modo saxum, et, cum volet, arbor.
 Si male rem gerere insani est, contra bene sani,
 75 putidius multo cerebrum est, mihi crede, Perelli
 dictantis quod tu numquam rescribere possis.

Audire atque togam iubeo componere, quisquis
 ambitione mala aut argenti pallet amore,
 quisquis luxuria tristive superstitione
 80 aut alio mentis morbo calet ; huc propius me,
 dum doceo insanire omnis vos ordine, adite.

Danda est ellebori multo pars maxima avaris ;
 nescio an Anticyram ratio illis destinet omnem.
 Heredes Staberi summam incidere sepulchro,
 85 ni sic fecissent, gladiatorum dare centum
 damnati populo paria atque epulum arbitrio Arri,
 frumenti quantum metit Africa. ‘ Sive ego prave
 seu recte hoc volui, ne sis patruus mihi ; ’ credo
 hoc Staberi prudentem animum vidisse. Quid ergo
 90 sensit, cum summam patrimoni insculpere saxo
 heredes voluit ? Quoad vixit, credidit ingens
 pauperiem vitium et cavit nihil acrius, ut, si
 forte minus locuples uno quadrante perisset,
 ipse videretur sibi nequior ; omnis enim res,
 95 virtus, fama, decus, divina humanaque pulchris
 divitiis parent ; quas qui construxerit, ille
 clarus erit, fortis, iustus. Sapiensne ? Etiam, et rex,
 et quicquid volet. Hoc, veluti virtute paratum,
 speravit magnae laudi fore. Quid simile isti
 100 Graecus Aristippus ? qui servos proicere aurum
 in media iussit Libya, quia tardius irent
 propter onus segnes. Vter est insanior horum ?
 Nil agit exemplum, litem quod lite resolvit.
 Si quis emat citharas, emptas comportet in unum,
 105 nec studio citharae nec musae deditus ulli,
 si scalpra et formas non sutor, nautica vela
 aversus mercaturis, delirus et amens
 undique dicatur merito. Qui discrepat istis

qui nummos aurumque recondit, nescius uti
 110 compositis, metuensque velut contingere sacrum?
 Si quis ad ingentem frumenti semper acervum
 porrectus vigilet cum longo fuste, neque illinc
 audeat esuriens dominus contingere granum,
 ac potius foliis parcus vescatur amaris;
 115 si positis intus Chii veterisque Falerni
 mille cadis — nihil est, tercentum milibus — acre
 potet acetum; age, si et stramentis incubet, unde-
 octoginta annos natus, cui stragula vestis,
 blattarum ac tinearum epulae, putrescat in arca:
 120 nimirum insanus paucis videatur, eo quod
 maxima pars hominum morbo iactatur eodem.
 Filius aut etiam haec libertus ut ebibat heres,
 dis inimice senex, custodis? Ne tibi desit?
 Quantulum enim summae curtabit quisque dierum,
 125 unguere si caules oleo meliore caputque
 coeperis impexa foedum porrigine? Quare,
 si quidvis satis est, periuras, surripis, aufers
 undique? Tun' sanus? Populum si caedere saxis
 incipias servosve tuos quos aere pararis,
 130 insanum te omnes pueri clamentque puellae:
 cum laqueo uxorem interimis matremque veneno,
 incolumi capite es? Quid enim? Neque tu hoc facis
 Argis,
 nec ferro ut demens genetricem occidis Orestes.
 An tu reris eum occisa insanisse parente,
 135 ac non ante malis dementem actum Furiis quam
 in matris iugulo ferrum tepefecit acutum?
 Quin, ex quo est habitus male tutae mentis Orestes,
 nil sane fecit quod tu reprehendere possis:
 non Pyladen ferro violare aususve sororem

140 Electram, tantum maledicit utrique, vocando
 hanc Furiam, hunc aliud, iussit quod splendida bilis.
 Pauper Opimius argenti positi intus et auri,
 qui Veientanum festis potare diebus
 Campana solitus trulla vappamque profestis,
 145 quondam lethargo grandi est oppressus, ut heres
 iam circum loculos et clavis laetus ovansque
 curreret. Hunc medicus multum celer atque fidelis
 excitat hoc pacto : mensam poni iubet atque
 effundi saccos nummorum, accedere pluris
 150 ad numerandum ; hominem sic erigit. Addit et illud,
 ‘ Ni tua custodis, avidus iam haec auferet heres.’
 ‘ Men’ vivo?’ ‘ Vt vivas, igitur, vigila, hoc age.’
 ‘ Quid vis?’
 ‘ Deficient inopem venae te, ni cibus atque
 ingens accedit stomacho fultura ruenti.
 155 Tu cessas? Agedum, sume hoc ptisanarium oryzae.’
 ‘ Quanti emptae?’ ‘ Parvo.’ ‘ Quanti, ergo?’ ‘ Octus-
 sibus.’ ‘ Eheu!
 quid refert, morbo an furtis pereamque rapinis?’
 Quisnam igitur sanus? Qui non stultus. Quid
 avarus?
 Stultus et insanus. Quid, si quis non sit avarus,
 160 continuo sanus? Minime. Cur, Stoice? Dicam.
 Non est cardiacus (Craterum dixisse putato)
 hic aeger. Recte est igitur surgetque? Negabit,
 quod latus aut renes morbo temptentur acuto.
 Non est periurus neque sordidus : immolet aequis
 165 hic porcum Laribus ; verum ambitiosus et audax :
 naviget Anticyram. Quid enim differt, barathrone
 dones quicquid habes, an numquam utare paratis?
 Servius Oppidius Canusi duo praedia, dives

- antiquo censu, gnatis divisse duobus
 170 fertur, et hoc moriens pueris dixisse vocatis
 ad lectum : 'Postquam te talòs, Aule, nucesque
 ferre sinu laxo, donare et ludere vidi,
 te, Tiberi, numerare, cavis abscondere tristem,
 extimui ne vos ageret vesania discors,
 175 tu Nomentanam, tu ne sequerere Cicutam.
 Quare per divos oratus uterque Penatis,
 tu cave ne minuas, tu ne maius facias id
 quod satis esse putat pater et natura coercet.
 Praeterea ne vos titillet gloria, iure
 180 iurando obstringam ambo : uter aedilis fueritve
 vestrum praetor, is intestabilis et sacer esto.
 In cicere atque faba bona tu perdasque lupinis,
 latus ut in Circo spatiere et aeneus ut stes,
 nudus agris, nudus nummis, insane, paternis ?
 185 Scilicet ut plausus, quos fert Agrippa, feras tu,
 astuta ingenuum volpes imitata leonem !'
 ' Ne quis humasse velit Aiacem, Atrida, vetas cur ?'
 ' Rex sum.' ' Nil ultra quaero plebeius.' ' Et aequam
 rem imperito ; ac si cui videor non iustus, inulto
 190 dicere quod sentit permitto.' ' Maxime regum,
 di tibi dent capta classem reducere Troia !
 Ergo consulere et mox respondere licebit ?'
 ' Consule.' ' Cur Ajax, heros ab Achille secundus,
 putescit, totiens servatis clarus Achivis ?'
 195 Gaudeat ut populus Priami Priamusque inhumato,
 per quem tot iuvenes patrio caruere sepulchro ?'
 ' Mille ovium insanus' morti dedit, inclutum Vlixen
 et Menelaum una mecum se occidere clamans.'
 ' Tu, cum pro vitula statuis dulcem Aulide gnatam
 200 ante aras, spargisque mola caput, improbe, salsa,

rectum animi servas?' 'Quorsum?' 'Insanus quid
enim Ajax

fecit, cum stravit ferro pecus? Abstinuit vim
uxore et gnato; mala multa precatus Atridis,
non ille aut Teucrum aut ipsum violavit Vlixen.'

205 'Verum ego, ut haerentis adverso litore navis
eriperem, prudens placavi sanguine divos.'

'Nempe tuo, furiose.' 'Meo, sed non furiosus.'

Qui species alias veris scelerisque tumultu
permixtas capiet, commotus habebitur, atque
210 stultitiane erret nihilum distabit an ira.

Ajax immeritos cum occidit desipit agnos:
cum prudens scelus ob titulos admittis inanis,
stas animo, et purum est vitio tibi, cum tumidum est,
cor?

Si quis lectica nitidam gestare amet agnam,
215 huic vestem, ut gnatae, paret, ancillas paret, aurum,
Rufam aut Pusillam appellet, fortique marito
destinet uxorem, interdicto huic omne adimat ius
praetor, et ad sanos abeat tutela propinquos.

Quid? si quis gnatam pro muta devovet agna,
220 integer est animi? Ne dixeris. Ergo ubi prava
stultitia, hic summa est insania; qui sceleratus,
et furiosus erit; quem cepit vitrea fama,
hunc circumtonuit gaudens Bellona cruentis.

Nunc age, luxuriam et Nomentanum arripe mecum;
225 vincet enim stultos ratio insanire nepotes.

Hic simul accepit patrimoni mille talenta,
edicit, piscator uti, pomarius, auceps,
unguentarius, ac Tusci turba impia vici,
cum scurris fartor, cum Velabro omne macellum,
230 mane domum veniant. Quid tum? Venere frequentes.

Verba facit leno : ‘ Quicquid mihi, quicquid et horum
cuique domi est, id crede tuum, et vel nunc pete vel
cras.’

Accipe quid contra iuvenis responderit aequus :
‘ In nive Lucana dormis ocreatus, ut aprum
235 cenem ego ; tu piscis hiberno ex aequore verris ;
segnis ego, indignus qui tantum possideam : aufer !
sume tibi deciens ; tibi tantundem ; tibi triplex,
unde uxor media currit de nocte vocata.’
Filius Aesopi detractam ex aure Metellae,
240 scilicet ut deciens solidum absorberet, aceto
diluuit insignem bacam : qui sanior ac si
illud idem in rapidum flumen iaceretve cloacam ?
Quinti progenies Arri, par nobile fratrum,
nequitia et nugis pravorum et amore gemellum,
245 lusciniis soliti impenso prandere coemptas,
quorsum abeant ? Sanin’ creta, an carbone notandi ?
Aedificare casas, plostello adiungere mures,
ludere par impar, equitare in arundine longa,
si quem delectet barbatum, amentia verset.
250 Si puerilius his ratio esse evincet amare,
nec quicquam differre utrumne in pulvere, trimus
quale prius, ludas opus, an meretricis amore
sollicitus plores, quaero, faciasne quod olim
mutatus Polemon, ponas insignia morbi,
255 fasciolas, cubital, focalia, potus ut ille
dicitur ex collo furtim carpsisse coronas,
postquam est impransi correptus voce magistri ?
Porrigis irato puero cum poma, recusat :
‘ Sume, catelle ! ’ negat ; si non des, optet : amator
260 exclusus qui distat, agit ubi secum eat an non,
quo rediturus erat non arcessitus, et haeret

invisis foribus? 'Nec nunc, cum me vocat ultro,
accedam, an potius mediter finire dolores?

Excluserit; revocat: redeam? Non, si obsecret.' Ecce
265 servus, non paulo sapientior: 'O ere, quae res
nec modum habet neque consilium, ratione modoque
tractari non volt. In amore haec sunt mala, bellum,
pax rursus: haec si quis tempestatis prope ritu
mobilia et caeca fluitantia sorte laboret
270 reddere certa sibi, nihilo plus explicet ac si
insanire paret certa ratione modoque.'

Quid? cum, Picenis excerpens semina pomis,
gaudes si cameram percusti forte, penes te es?
Quid? cum balba feris annoso verba palato,
275 aedificante casas qui sanior? Adde cruorem
stultitiae, atque ignem gladio scrutare. Modo, inquam,
Hellade percussa Marius cum praecipitat se,
cerritus fuit? An commotae crimine mentis
absolves hominem, et sceleris damnabis eundem,
280 ex more imponens cognata vocabula rebus?

Libertinus erat, qui circum compita siccus
lautis mane senex manibus currebat et 'Vnum'
('quid tam magnum?' addens), 'unum me surpitem
morti,
dis etenim facile est!' orabat; sanus utrisque
285 auribus atque oculis; mentem, nisi litigiosus,
exciperet dominus cum venderet. Hoc quoque volgus
Chrysippus ponit fecunda in gente Meneni.
'Iuppiter, ingentis qui das adimisque dolores,'
mater ait pueri mensis iam quinque cubantis,
290 'frigida si puerum quartana reliquerit, illo
mane die, quo tu indicis ieiunia, nudus
in Tiberi stabit.' Casus medicusve levarit

aegrum ex praecipiti : mater delira necabit
 in gelida fixum ripa febrimque reducet,
 295 quone malo mentem concussa ? Timore deorum.'

Haec mihi Stertinius, sapientum octavus, amico
 arma dedit, posthac ne compellarer inultus.

Dixerit insanum qui me, totidem audiet, atque
 respicere ignoto discet pendentia tergo.

300 *Hor.* Stoice, post damnum sic vendas omnia pluris,
 qua me stultitia, quoniam non est genus unum,
 insanire putas ? Ego nam videor mihi sanus.

Dam. Quid ? caput abscissum manibus cum portat
 Agaue

gnati infelicis, sibi tum furiosa videtur ?

305 *Hor.* Stultum me fateor (liceat concedere veris),
 atque etiam insanum ; tantum hoc edissere, quo me
 aegrotare putes animi vitio ? *Dam.* Accipe : primum
 aedificas, hoc est, longos imitaris, ab imo
 ad summum totus moduli bipedalis ; et idem

310 corpore maiorem rides Turbonis in armis
 spiritum et incessum : qui ridiculus minus illo ?
 An quodcumque facit Maecenas, te quoque verum
 est,

tantum dissimilem, et tanto certare minorem ?

Absentis ranae pullis vituli pede pressis,
 315 unus ubi effugit, matri denarrat, ut ingens
 belua cognatos eliserit. Illa rogare :

'Quantane, num tantum,' sufflans se, 'magna fuisset ?'
 'Maior dimidio.' 'Num tantum ?' Cum magis atque
 se magis inflaret, 'Non, si te ruperis,' inquit,

320 'par eris.' Haec a te non multum abludit imago.
 Adde poemata nunc, hoc est, oleum adde camino ;
 quae si quis sanus fecit, sanus facis et tu.

Non dico horrendam rabiem — *Hor.* Iam desine!

Dam. Cultum

maiolem censu — *Hor.* Teneas, Damasippe, tuis te.

325 *Dam.* Mille puellarum, puerorum mille furores —

Hor. O maior tandem parcas, insane, minori!

4

Hor. Vnde et quo Catius? *Cat.* Non est mihi tempus
aventi

ponere signa novis praeceptis, qualia vincant

Pythagoran Anytique reum doctumque Platona.

Hor. Peccatum fateor, cum te sic tempore laevo

5 interpellarim; sed des veniam bonus, oro.

Quod si interciderit tibi nunc aliquid, repetes mox,
sive est naturae hoc sive artis, mirus utroque.

Cat. Quin id erat curae, quo pacto cuncta tenerem,
utpote res tenuis, tenui sermone peractas.

10 *Hor.* Ede hominis nomen, simul et Romanus an
hospes.

Cat. Ipsa memor praecepta canam, celabitur auctor.

Longa quibus facies ovis erit, illa memento,
ut suci melioris et ut magis alba rotundis,
ponere; namque marem cohibent callosa vitellum.

15 Cole suburbano qui siccis crevit in agris
dulcior; irriguo nihil est elutius horto.

Si vespertinus subito te oppresserit hospes,
ne gallina malum responset dura palato,
doctus eris vivam mixto mersare Falerno;

20 hoc teneram faciet. Pratensibus optima fungis
natura est; aliis male creditur. Ille salubris
aestates peraget, qui nigris prandia moris

- finiet, ante gravem quae legerit arbore solem.
Aufidius forti miscebat mella Falerno,
25 mendose, quoniam vacuis committere venis
nil nisi lene decet; leni praecordia mulso
prolueris melius. Si dura morabitur alvus,
mitulus et viles pellent obstantia conchae
et lapathi brevis herba, sed albo non sine Coo.
30 Lubrica nascentes implent conchyliia lunae;
sed non omne mare est generosae fertile testae;
murice Baiano melior Lucrina peloris,
ostrea Circeiis, Miseno oriuntur echini,
pectinibus patulis iactat se molle Tarentum.
35 Nec sibi cenarum quivis temere arroget artem,
non prius exacta tenui ratione saporum;
nec satis est cara piscis averrere mensa
ignarum quibus est ius aptius et quibus assis
languidus in cubitum iam se conviva reponet.
40 Vmber et iligna nutritus glande rotundas
curvat aper lances carnem vitantis inertem;
nam Laurens malus est, ulvis et arundine pinguis.
Vinea submittit capreas non semper edulis.
Fecundae leporis sapiens sectabitur armos.
45 Piscibus atque avibus quae natura et foret aetas,
ante meum nulli patuit quaesita palatum.
Sunt quorum ingenium nova tantum crustula promit.
Nequaquam satis in re una consumere curam,
ut si quis solum hoc, mala ne sint vina, laboret,
50 quali perfundat piscis securus olivo.
Massica si caelo supponas vina sereno,
nocturna, si quid crassi est, tenuabitur aura,
et decedet odor nervis inimicus; at illa
integrum perdunt lino vitiata saporem.

55 Surrentina vafer qui miscet faece Falerna
 vina, columbino limum bene colligit ovo,
 quatenus ima petit volvens aliena vitellus.
 Tostis marcentem squillis recreabis et Afra
 potorem cochlea : nam lactuca innatat acri
 60 post vinum stomacho ; perna magis ac magis hillis
 flagitat immorsus refici ; quin omnia malit,
 quaecumque immundis fervent allata popinis.
 Est operae pretium duplicis pernoscere iuris
 naturam. Simplex e dulci constat olivo,
 65 quod pingui miscere mero muriaque decebit,
 non alia quam qua Byzantia putuit orca.
 Hoc ubi confusum sectis inferbuit herbis
 Corycioque croco sparsum stetit, insuper addes
 pressa Venafranae quod baca remisit olivae.
 70 Picenis cedunt pomis Tiburtia suco ;
 nam facie praestant. Venucula convenit ollis ;
 rectius Albanam fumo duraveris uvam.
 Hanc ego cum malis, ego faecem primus et allec,
 primus et invenior piper album cum sale nigro
 75 incretum puris circumposuisse catillis.
 Immane est ditium dare milia terna macello
 angustoque vagos piscis urgere catino.
 Magna movet stomacho fastidia, seu puer unctis
 tractavit calicem manibus, dum furta ligurrit,
 80 sive gravis veteri craterae limus adhaesit.
 Vilibus in scopis, in mappis, in srobe quantus
 consistit sumptus ? Neglectis, flagitium ingens.
 Ten' lapides varios lutulenta radere palma
 et Tyrias dare circum inluta toralia vestis,
 85 oblitum, quanto curam sumptumque minorem
 haec habeant, tanto reprehendi iustius illis

quae nisi divitibus nequeant contingere mensis ?

Hor. Docte Cati, per amicitiam divosque rogatus,
ducere me auditum, perges quocumque, memento.
90 Nam quamvis memori referas mihi pectore cuncta,
non tamen interpret tantundem iuveris. Adde
voltum habitumque hominis, quem tu vidisse beatus
non magni pendis, quia contigit ; at mihi cura
non mediocris inest, fontis ut adire remotos
95 atque haurire queam vitae praecepta beatae.

5

Vlixes. Hoc quoque, Tiresia, praeter narrata petenti
responde, quibus amissas reparare queam res
artibus atque modis. Quid rides ? *Tiresias.* Iamne doloso
non satis est Ithacam revehi patriosque penatis
5 aspicere ? *Vlix.* O nulli quicquam mentite, vides ut
nudus inopsque domum redeam, te vate ; neque illic
aut apotheca procis intacta est aut pecus ; atqui
et genus et virtus, nisi cum re, vilior alga est.

Tir. Quando pauperiem, missis ambagibus, horres,
10 accipe qua ratione queas ditescere. Turdus
sive aliud privum dabitur tibi, devolet illuc
res ubi magna nitet domino sene ; dulcia poma
et quoscumque feret cultus tibi fundus honores,
ante larem gustet venerabilior lare dives ;
15 qui quamvis periurus erit, sine gente, cruentus
sanguine fraterno, fugitivus, ne tamen illi
tu comes exterior, si postulet, ire recuses.

Vlix. Vtne tegam spurco Damae latus ? Haud ita
Troiae

me gessi, certans semper melioribus. *Tir.* Ergo

20 pauper eris. *Vlix.* Fortem hoc animum tolerare iubebo ;
et quondam maiora tuli. Tu protinus, unde
divitias aerisque ruam dic, augur, acervos.

Tir. Dixi equidem et dico : captes astutus ubique
testamenta senum, neu, si vafer unus et alter
25 insidiatorem praeroso fugerit hamo,
aut spem deponas aut artem illusus omittas.
Magna minorve foro si res certabitur olim,
vivet uter locuples sine gnatis, improbus, ultro
qui meliorem audax vocet in ius, illius esto
30 defensor ; fama civem causaque priorem
sperne, domi si gnatus erit fecundave coniunx.

‘Quinte,’ puta, aut ‘Publi’ (gaudent praenomine molles
auriculae) ‘tibi me virtus tua fecit amicum ;
ius anceps novi, causas defendere possum ;
35 eripiet quivis oculos citius mihi, quam te
contemptum cassa nuce pauperet ; haec mea cura est,
ne quid tu perdas, neu sis iocus.’ Ire domum atque
pelliculam curare iube ; si cognitor ipse.

Persta atque obdura, seu ‘rubra Canicula findet
40 infantis statuas,’ seu pingui tentus omaso
Furius ‘hibernas cana nive conspuet Alpis.’
‘Nonne vides,’ aliquis cubito stantem prope tangens
inquit, ‘ut patiens ! ut amicis aptus ! ut acer !’
plures adnabunt thynni et cetaria crescent.

45 Si cui praeterea validus male filius in re
praeclara sublatus aletur, ne manifestum
caelibis obsequium nudet te, leniter in spem
adrepe officiosus, ut et scribare secundus
heres, et, si quis casus puerum egerit Orco,
50 in vacuum venias : perraro haec alea fallit.
Qui testamentum tradet tibi cumque legendum,

abnuere et tabulas a te remove memento,
 sic tamen, ut limis rapias, quid prima secundo
 cera velit versu ; solus multisne coheres,
 55 veloci percurre oculo. Plerumque recoctus
 scriba ex quinqueviro corvum deludet hiantem,
 captatorquè dabit risus Nasica Corano.

Vlix. Num furis? an prudens ludis me obscura
 canendo?

Tir. O Laertiade, quicquid dicam aut erit aut non :
 60 divinare etenim magnus mihi donat Apollo.

Vlix. Quid tamen ista velit sibi fabula, si licet, ede.

Tir. Tempore quo iuvenis Parthis horrendus, ab alto
 demissum genus Aenea, tellure marique
 magnus erit, forti nubet procera Corano
 65 filia Nasicae, metuentis reddere soldum.

Tum gener hoc faciet : tabulas socero dabit atque
 ut legat orabit ; multum Nasica negatas
 accipiet tandem et tacitus leget, invenietque
 nil sibi legatum praeter plorare suisque.

70 Illud ad haec iubeo : mulier si forte dolosa
 libertusve senem delirum temperet, illis
 accedas socius ; laudes, lauderis ut absens ;
 adiuvat hoc quoque, sed vincit longe prius ipsum
 expugnare caput. Scribet mala carmina vecors :

75 laudato. Scortator erit : cave te roget ; ultro
 Penelopam facilis potiori trade. *Vlix.* Putasne
 perduci poterit tam frugi tamque pudica,
 quam nequiere proci recto depellere cursu ?

Tir. Venit enim magnum donandi parca iuventus
 80 nec tantum Veneris, quantum studiosa culinae.
 Sic tibi Penelope frugi est, quae si semel uno
 de sene gustarit tecum partita lucellum,

ut canis a corio numquam absterrebitur uncto.

Me sene quod dicam factum est: anus improba
Thebis

85 ex testamento sic est elata : cadaver
unctum oleo largo nudis umeris tulit heres,
scilicet elabi si posset mortua ; credo,
quod nimium institerat viventi. Cautus adito,
neu desis operae, neve immoderatus abundes.
90 Difficilem et morosum offendet garrulus ; ultra
non etiam sileas ; Davus sis comicus, atque
stes capite obstipo, multum similis metuenti.
Obsequio grassare ; mone, si increbuit aura,
cautus uti velet carum caput ; extrahe turba
95 oppositis umeris ; aurem substringe loquaci.
Importunus amat laudari ; donec ‘Ohe iam!’
ad caelum manibus sublatis dixerit, urge,
crescentem tumidis infla sermonibus utrem.

Cum te servitio longo curaque levarit,
100 et certum vigilans, ‘Quartae sit partis Vlixes’
audieris ‘heres’ : ‘Ergo nunc Dama sodalis
nusquam est? Vnde mihi tam fortem tamque fidelem?’
sparge subinde, et, si paulum potes, illacrimare : est
gaudia prodentem voltum celare. Sepulchrum
105 permissum arbitrio sine sordibus exstrue ; funus
egregie factum laudet vicinia. Si quis
forte coheredum senior male tussiet, huic tu
dic, ex parte tua seu fundi sive domus sit
emptor, gaudentem nummo te addicere. — Sed me
110 imperiosa trahit Proserpina : vive valeque !

6

Hoc erat in votis : modus agri non ita magnus,
 hortus ubi et tecto vicinus iugis aquae fons
 et paulum silvae super his foret. Auctius atque
 di melius fecere. Bene est. Nil amplius oro,
 5 Maia nate, nisi ut propria haec mihi munera faxis.
 Si neque maiorem feci ratione mala rem,
 nec sum facturus vitio culpave minorem ;
 si veneror stultus nihil horum : ‘ O si angulus ille
 proximus accedat, qui nunc denormat agellum !
 10 O si urnam argenti fors quae mihi monstret, ut illi,
 thesauro invento qui mercennarius agrum
 illum ipsum mercatus aravit, dives amico
 Hercule!’ si quod adest gratum iuvat, hac prece te oro :
 pingue pecus domino facias et cetera praeter
 15 ingenium, utque soles, custos mihi maximus adsis !
 Ergo ubi me in montis et in arcem ex urbe removi,
 quid prius illustrem saturis Musaque pedestri ?
 Nec mala me ambitio perdit nec plumbeus Auster
 autumnusque gravis, Libitinae quaestus acerbae.
 20 Matutine pater, seu Iane libentius audis,
 unde homines operum primos vitaeque labores
 instituunt (sic dis placitum), tu carminis esto
 principium. Romae sponsorem me rapis. ‘ Heia,
 ne prior officio quisquam respondeat, urge !’
 25 Sive Aquilo radit terras seu bruma nivalem
 interiore diem gyro trahit, ire necesse est.
 Postmodo quod mi obsit clare certumque locuto,
 luctandum in turba et facienda iniuria tardis.
 ‘ Quid tibi vis, insane, et quam rem agis?’ improbus
 urget

30 iratis precibus ; ‘ tu pulses omne quod obstat,
ad Maecenatem memori si mente recurras.’
Hoc iuvat et melli est, non mentiar. At simul atras
ventum est Esquilias, aliena negotia centum
per caput et circa saliunt latus. ‘ Ante secundam
35 Roscius orabat sibi adesses ad Puteal cras.’
‘ De re communi scribae magna atque nova te
orabant hodie meminisses, Quinte, reverti.’
‘ Imprimat his cura Maecenas signa tabellis.’
Dixeris, ‘ Experiar :’ ‘ Si vis, potes,’ addit et instat.
40 Septimus octavo proprior iam fugerit annus,
ex quo Maecenas me coepit habere suorum
in numero, dumtaxat ad hoc, quem tollere reda
vellet iter faciens, et cui concredere nugas
hoc genus : ‘ Hora quota est ?’ — ‘ Thraex est Gallina
Syro par ?’ —
45 ‘ Matutina parum cautos iam frigora mordent ;’ —
et quae rimosa bene deponuntur in aure.
Per totum hoc tempus subiectior in diem et horam
invidiae noster. Ludos spectaverat una,
luserat in Campo : ‘ Fortunae filius !’ omnes.
50 Frigidus a Rostris manat per compita rumôr :
quicumque obvius est, me consulit : ‘ O bone (nam te
scire, deos quoniam propius contingis, oportet),
numquid de Dacis audisti ?’ ‘ Nil equidem.’ ‘ Vt tu
semper eris derisor !’ ‘ At omnes di exagitent me,
55 si quicquam.’ ‘ Quid, militibus promissa Triquetra
praedia Caesar, an est Itala tellure daturus ?’
Iurantem me scire nihil mirantur, ut unum
scilicet egregii mortalem altique silenti.

Perditur haec inter misero lux non sine votis :
60 O rus, quando ego te aspiciam ? quandoque licebit

- nunc veterum libris, nunc somno et inertibus horis
 ducere sollicitae iucunda oblivia vitae?
 O quando faba Pythagorae cognata simulque
 uncta satis pingui ponentur holuscula lardo?
 65 O noctes cenaque deum! quibus ipse meique
 ante larem proprium vescor vernasque procacis
 pasco libatis dapibus. Prout cuique libido est,
 siccatur inaequalis calices conviva, solutus
 legibus insanis, seu quis capit acria fortis
 70 pocula, seu modicis uvescit laetius. Ergo
 sermo oritur, non de villis domibusve alienis,
 nec male necne Lepos saltet; sed quod magis ad nos
 pertinet et nescire malum est agitamur: utrumne
 divitiis homines an sint virtute beati;
 75 quidve ad amicitias, usus rectumne, trahat nos;
 et quae sit natura boni, summumque quid eius.
 Cervius haec inter vicinus garrat anilis
 ex re fabellas. Si quis nam laudat Arelli
 sollicitas ignarus opes, sic incipit: 'Olim
 80 rusticus urbanum murem mus paupere fertur
 accepisse cavo, veterem vetus hospes amicum,
 asper et attentus quaesitis, ut tamen artum
 solveret hospitium animum. Quid multa? neque ille
 sepositi ciceris nec longae invidit avenae,
 85 aridum et ore ferens acinum semesaque lardi
 frustra dedit, cupiens varia fastidia cena
 vincere tangentis male singula dente superbo;
 cum pater ipse domus palea porrectus in horna
 esset ador loliumque, dapibus meliora relinquens.
 90 Tandem urbanus ad hunc: 'Quid te iuvat,' inquit,
 'amice,
 praerupti nemoris patientem vivere dorso?'

Vis tu homines urbemque feris praeponere silvis?
 Carpe viam, mihi crede, comes, terrestria quando
 mortalis animas vivunt sortita, neque ulla est
 95 aut magno aut parvo leti fuga: quo, bone, circa,
 dum licet, in rebus iucundis vive beatus,
 vive memor quam sis aevi brevis.' Haec ubi dicta
 agrestem pepulere, domo levis exsilit; inde
 ambo propositum peragunt iter, urbis aventes
 100 moenia nocturni subrepere. Iamque tenebat
 nox medium caeli spatium, cum ponit uterque
 in locuplete domo vestigia, rubro ubi cocco
 tincta super lectos canderet vestis eburnos,
 multaque de magna superessent fercula cena,
 105 quae procul extractis inerant hesterna canistris.
 Ergo, ubi purpurea porrectum in veste locavit
 agrestem, veluti succinctus cursitat hospes
 continuatque dapes, nec non verniliter ipsis
 fungitur officiis, praelambens omne quod affert.
 110 Ille cubans gaudet mutata sorte bonisque
 rebus agit laetum convivam, cum subito ingens
 valvarum strepitus lectis excussit utrumque.
 Currere per totum pavidi conclave, magisque
 exanimes trepidare, simul domus alta Molossis
 115 personuit canibus. Tum rusticus 'Haud mihi vita
 est opus hac,' ait, 'et valeas; me silva cavusque
 tutus ab insidiis tenui solabitur ervo.'

7

Davus. Iamdudum ausculto, et cupiens tibi dicere servus
 pauca, reformido. *Horat.* Davusne? *D.* Ita, Davus,
 amicum

mancipium domino et frugi, quod sit satis, hoc est,
ut vitale putes. *H.* Age, libertate Decembri,

5 quando ita maiores voluerunt, utere ; narra.

D. Pars hominum vitiis gaudet constanter et urget
propositum ; pars multa natat, modo recta capessens,
interdum pravis obnoxia. Saepe notatus

10 cum tribus anellis, modo laeva Priscus inani,
vixit inaequalis, clavum ut mutaret in horas,
aedibus ex magnis subito se conderet, unde
mundior exiret vix libertinus honeste ;

iam moechus Romae, iam mallet doctus Athenis
vivere, Vertumnis quotquot sunt natus iniquis.

15 Scurra Volanerius, postquam illi iusta cheragra
contudit articulos, qui pro se tolleret atque
mitteret in phimum talos, mercede diurna
conductum pavit ; quanto constantior isdem
in vitiis, tanto levius miser ac prior illo,
20 qui iam contento, iam laxo fune laborat.

H. Non dices hodie quorsum haec tam putida tendant,
furcifer ? *D.* Ad te, inquam. *H.* Quo pacto, pessime ?

D. Laudas

fortunam et mores antiquae plebis, et idem,
si quis ad illa deus subito te agat, usque recuses,
25 aut quia non sentis, quod clamas, rectius esse,
aut quia non firmus rectum defendis, et haeres
nequiquam caeno cupiens evellere plantam.

Romae rus optas ; absentem rusticus urbem
tollis ad astra levis. Si nusquam es forte vocatus
30 ad cenam, laudas securum olus, ac, velut usquam
vinctus eas, ita te felicem dicis amasque
quod nusquam tibi sit potandum. Iusserit ad se
Maecenas serum sub lumina prima venire

convivam : ‘ Nemon’ oleum fert ocius ? Ecquis
 35 audit ? ’ cum magno blateras clamore fugisque.
 Mulvius et scurrae, tibi non referenda precati,
 discedunt. ‘ Etenim fateor me, ’ dixerit ille,
 ‘ duci ventre levem, nasum nidore supinor,
 imbecillus, iners, si quid vis, adde, popino.
 40 Tu, cum sis quod ego et fortassis nequior, ultro
 insectere velut melior, verbisque decoris
 obvolvas vitium ? ’ Quid, si me stultior ipso
 quingentis empto drachmis deprnderis ? Aufer
 me voltu terrere ; manum stomachumque teneto,
 45 dum quae Crispini docuit me ianitor edo.

Te coniunx aliena capit, meretricula Davum.
 Peccat uter nostrum cruce dignius ? Acris ubi me
 natura intendit, sub clara nuda lucerna
 quaecumque excepit turgentis verbera caudae,
 50 clunibus aut agitavit equum lasciva supinum,
 dimittet neque famosum neque sollicitum ne
 ditior aut formae melioris meiat eodem.

Tu cum proiectis insignibus, anulo equestri
 Romanoque habitu, prodis ex iudice Dama
 55 turpis, odoratum caput obscurante lacerna,
 non es quod simulas ? Metuens induceris, atque
 altercante libidinibus tremis ossa pavore.
 Quid refert, uri virgis ferroque necari
 auctoratus eas, an turpi clausus in arca,
 60 quo te demisit peccati conscia erilis,
 contractum genibus tangas caput ? Estne marito
 matronae peccantis in ambo iusta potestas ?
 In corruptorem vel iustior. Illa tamen se
 non habitu mutatve loco peccatve superne,
 65 cum te formidet mulier neque credat amanti.

- Ibis sub furcam prudens, dominoque furenti
 committes rem omnem et vitam et cum corpore famam.
 Evasti : credo metues doctusque cavebis :
 quaeres quando iterum paveas, iterumque perire
 70 possis, o totiens servus ! Quae belua ruptis,
 cum semel effugit, reddit se prava catenis ?
 ‘ Non sum moechus,’ ais. Neque ego, hercule, fur, ubi
 vasa
 praetereo sapiens argentea. Tolle periculum,
 iam vaga prosiliet frenis natura remotis
 75 Tune mihi dominus, rerum imperiis hominumque
 tot tantisque minor, quem ter vindicta quaterque
 imposita haud umquam misera formidine privet ?
 Adde super, dictis quod non levius valeat : nam,
 sive vicarius est qui servo paret, uti mos
 80 vester ait, seu conservus, tibi quid sum ego ? Nempe
 tu, mihi qui imperitas, alii servis miser, atque
 duceris, ut nervis alienis mobile lignum.
 Quisnam igitur liber ? Sapiens, sibi qui imperiosus,
 quem neque pauperies, neque mors, neque vincula ter-
 rent,
 85 responsare cupidinibus, contemnere honores
 fortis, et in se ipso totus, teres atque rotundus,
 externi ne quid valeat per leve morari,
 in quem manca ruit semper fortuna. Potesne
 ex his ut proprium quid noscere ? Quinque talenta
 90 poscit te mulier, vexat foribusque repulsum
 perfundit gelida, rursus vocat : eripe turpi
 colla iugo. ‘ Liber, liber sum,’ dic age ! Non quis ;
 urget enim dominus mentem non lenis, et acris
 subiectat lasso stimulos, versatque negantum.
 95 Vel cum Pausiaca torpes, insane, tabella,

qui peccas minus atque ego, cum Fulvi Rutubaeque
 aut Pacideiani contento poplite miror
 proelia rubrica picta aut carbone, velut si
 re vera pugnent, feriant, vitentque moventes
 100 arma viri? Nequam et cessator Davus; at ipse
 subtilis veterum iudex et callidus audis.
 Nil ego, si ducor libo fumante: tibi ingens
 virtus atque animus cenis responsat opimis?
 Obsequium ventris mihi perniciosius est cur?
 105 Tergo plector enim. Qui tu impunitior illa,
 quae parvo sumi nequeunt, obsonia captas?
 Nempe inamarescunt epulae sine fine petitae,
 illusque pedes vitiosum ferre recusant
 corpus. An hic peccat, sub noctem qui puer uvam
 110 furtiva mutat strigili; qui praedia vendit,
 nil servile, gulae parens, habet? Adde, quod idem
 non horam tecum esse potes, non otia recte
 ponere, teque ipsum vitas, fugitivus et erro,
 iam vino quaerens, iam somno fallere curam:
 115 frustra: nam comes atra premit sequiturque fugacem.
H. Vnde mihi lapidem? *D.* Quorsum est opus?
H. Vnde sagittas?
D. Aut insanit homo, aut versus facit. *H.* Ocius hinc te
 ni rapis, accedes opera agro nona Sabino!

8

Horatius. Vt Nasidieni iuivit te cena beati?
 Nam mihi quaerenti convivam dictus heri illic
 de medio potare die. *Fundanius.* Sic, ut mihi num-
 quam
 in vita fuerit melius. *Hor.* Da, si grave non est,

- 5 quae prima iratum ventrem placaverit esca.
Fund. In primis Lucanus aper leni fuit Austro
captus, ut aiebat cenae pater; acria circum
rapula, lactucae, radices, qualia lassum
pervellunt stomachum, siser, allec, faecula Coa.
- 10 His ubi sublatis puer alte cinctus acernam
gausape purpureo mensam pertersit et alter
sublegit quodcumque iaceret inutile quodque
posset cenantis offendere, ut Attica virgo
cum sacris Cereris procedit fuscus Hydaspes
- 15 Caecuba vina ferens, Alcon Chium maris experts.
Hic erus: 'Albanum, Maecenas, sive Falernum
te magis appositis delectat, habemus utrumque.'
Hor. Divitias miseras! Sed quis cenantibus una,
Fundani, pulchre fuerit tibi, nosse laboro.
- 20 *Fund.* Summus ego, et prope me Viscus Thurinus, et
infra,
si memini, Varius; cum Servilio Balatrone
Vibidius, quas Maecenas adduxerat umbras;
Nomentanus erat super ipsum, Porcius infra,
ridiculus totas simul absorbere placentas;
- 25 Nomentanus ad hoc, qui, si quid forte lateret,
indice monstraret digito: nam cetera turba,
nos, inquam, cenamus avis, conchyliis, piscis,
longe dissimilem noto celantia sucum,
ut vel continuo patuit, cum passeris atque
- 30 ingustata mihi porrexerat ilia rhombi.
Post hoc me docuit melimela rubere minorem
ad lunam delecta. Quid hoc intersit, ab ipso
audieris melius. Tum Vibidius Balatroni,
'Nos nisi damnose bibimus, moriemur inulti;'
- 35 et calices poscit maiores. Vertere pallor

tum parochi faciem, nil sic metuentis ut acris
potores, vel quod male dicunt liberius vel
fervida quod subtile exsurdant vina palatum.

Invertunt Allifanis vinaria tota

40 Vibidius Balatroque, secutis omnibus; imi
convivae lecti nihilum nocuere lagenis.

Affertur squillas inter murena natantis
in patina porrecta. Sub hoc erus 'Haec gravida,' inquit,
'capta est, deterior post partum carne futura.

45 His mixtum ius est: oleo quod prima Venafri
pressit cella; garo de sucis piscis Hiberi;
vino quinquenni, verum citra mare nato,
dum coquitur — cocto Chium sic convenit, ut non
hoc magis ullum aliud; — pipere albo, non sine aceto,
50 quod Methymnaeam vitio mutaverit uvam.

Erucas viridis, inulas ego primus amaras
monstravi incoquere; inlutos Curtillus echinos,
ut melius muria quod testa marina remittat.'

Interea suspensa gravis aulaea ruinas

55 in patinam fecere, trahentia pulveris atri
quantum non Aquilo Campanis excitat agris.

Nos maius veriti, postquam nihil esse pericli
sensimus, erigimur: Rufus posito capite, ut si
filius immaturus obisset, flere. Quis esset

60 finis, ni sapiens sic Nomentanus amicum
tolleret: 'Heu, Fortuna, quis est crudelior in nos
te deus? Vt semper gaudes illudere rebus
humanis!' Varius mappa compescere risum
vix poterat. Balatro suspendens omnia naso,

65 'Haec est condicio vivendi,' aiebat, 'eoque
responsura tuo numquam est par fama labori.
Tene, ut ego accipiar laute, torquerier omni

sollicitudine districtum, ne panis adustus,
 ne male conditum ius apponatur, ut omnes
 70 praecinctorum recte pueri comptique ministrent!
 Adde hos praeterea casus, aulaea ruant si,
 ut modo, si patinam pede lapsus frangat agaso.
 Sed convivorum, uti ducis, ingenium res
 adversae nudare solent, celare secundae.'
 75 Nasidienus ad haec: 'Tibi di quaecumque preceris
 commoda dent! Ita vir bonus es convivaque comis:
 et soleas poscit. Tum in lecto quoque videres
 stridere secreta divisos aure susurros.

Hor. Nullos his mallet ludos spectasse; sed illa
 80 redde, age, quae deinceps risisti. *Fund.* Vibidius dum
 quaerit de pueris, num sit quoque fracta lagena,
 quod sibi poscenti non dantur pocula, dumque
 ridetur fictis rerum Balatrone secundo,
 Nasidiene, redis mutatae frontis, ut arte
 85 emendaturus fortunam; deinde secuti
 mazonomo pueri magno discerpta ferentes
 membra gruis sparsi sale multo, non sine farre,
 pinguibus et ficis pastum iecur anseris albae,
 et leporum avolsos, ut multo suavius, armos,
 90 quam si cum lumbis quis edit. Tum pectore adusto
 vidimus et merulas poni et sine clune palumbes,
 suavis res, si non causas narraret earum et
 naturas dominus; quem nos sic fugimus ulti,
 ut nihil omnino gustaremus, velut illis
 95 Canidia afflasset peior serpentibus Afris.

LANE'S LATIN GRAMMAR

Revised Edition, \$1.50

By GEORGE M. LANE, Ph.D., LL.D., Professor
Emeritus of Latin, Harvard University

SINCE its first publication, this work has been more widely used than any other Latin grammar for advanced study and reference. It is approached by no other American publication in completeness and in authoritativeness, and is conspicuous for its originality, sound scholarship, interesting character, accurate analysis of constructions, copious illustrations, lively English renderings of the Latin examples, and clear arrangement.

¶ The revision has been conducted under the direction of Professor Morris H. Morgan, who edited and completed the original edition, left unfinished by the death of Dr. Lane. In this revised edition the chapter on Sound has been entirely rewritten, and enlarged from nineteen to thirty-one pages, by Dr. Hanns Oertel, Professor of Comparative Philology in Yale University. In this rewriting the modern views concerning the nature and kinds of vowels and consonants, the Latin accent, and the phonetical laws under which changes of vowel and consonant sound take place, receive the alterations requisite for meeting the needs of college students. Many changes have also been made in the chapters on Inflection and Formation to make these correspond to the rewritten chapter on Sound. Throughout the book the working of "hidden quantities" has been completely revised.

¶ In the syntactical chapters there are a few changes in the treatment of leading principles, such as the main constructions with *cum*, those with verbs of memory, and the use of the subjunctive in prohibitions. For the most part, however, no alterations have been found necessary in the treatment of broad general principles, or in the method of presentation.

AMERICAN BOOK COMPANY

LIVY AND HORACE

SELECTIONS FROM LIVY \$1.50

Edited by HARRY E. BURTON, Ph.D., Professor of
Latin, Dartmouth College. Text Edition, \$0.35

THESE selections are intended to give a more comprehensive idea of Livy's genius and versatility than can be had from the reading of any one or two books, and also to provide material dealing with the more significant and interesting periods of the early history of Rome. The passages are varied in nature, and are not confined to military history; they are not so short as to appear fragmentary. Each subject is presented in a series of continuous chapters, the notes supplying introductory and explanatory material for a proper understanding of the period. There is a comprehensive introduction, and a complete system of cross-reference.

HORACE. ODES, EPODES, AND CARMEN

SAECULARE \$1.50

Edited by CLIFFORD H. MOORE, Ph.D., Professor
of Latin, Harvard University. Text Edition, \$0.40

WHILE elementary matters have not been neglected in this edition, particular attention has been devoted to the literary side of Horace's work, and to his literary relations. The introduction, besides dealing with the poet's life and writings, discusses his lyric metres and peculiarities of syntax. The commentary is not limited to the baldest aids, but is intended to give such assistance in interpretation as may help students to some appreciation of Horace's art and charm. The relation of the poet to his Greek models, and especially his influence on subsequent Latin literature, are clearly shown.

AMERICAN BOOK COMPANY

C I C E R O

CICERO. CATO MAIOR DE SENECTUTE, \$0.80

Edited by FRANK G. MOORE, Ph.D., Associate Professor of Latin and of Roman Archaeology, Dartmouth College. Text Edition, \$0.30

AN edition embodying much new critical material, and abundant grammatical helps. Unusual attention has been paid to those rhetorical features which are most likely to be misunderstood, to the confusion of the argument, while at the same time both grammar and rhetoric have been treated as a means to an end. The text is supplied with very full footnotes. The scholarly introduction sets forth the character of Cato clearly and impressively, and is supplemented by a comparative list of distinguished old men, and by verses by Pope Leo XIII on Frugality and the Green Old Age. There are critical notes, and an index.

CICERO. LAELIUS DE AMICITIA . . . \$0.75

Edited by CLIFTON PRICE, Ph.D., Assistant Professor of Latin, University of California. Text Edition, \$0.30

THIS edition enables the student to understand and interpret the text, and contains enough elementary matter to adapt it to use in the best preparatory schools, and at the same time enough advanced material for the first year in college. The book is complete in itself, the grammatical principles being stated in the notes. The notes at the bottom of the page have been made very comprehensive, and the proper balance has been preserved between the notes on syntax and those on interpretation. The system of cross-reference, and the emphasis laid on the figures of speech and grammar, form strong features of the book.

AMERICAN BOOK COMPANY

L A T I N D I C T I O N A R I E S

HARPER'S LATIN DICTIONARY

Founded on the translation of Freund's Latin-German Lexicon. Edited by E. A. ANDREWS, LL.D. Revised, Enlarged, and in great part Rewritten by CHARLTON T. LEWIS, Ph.D., and CHARLES SHORT, LL.D.

Royal Octavo, 2030 pages. Sheep, \$6.50; Full Russia, \$10.00

¶ The translation of Dr. Freund's great Latin-German Lexicon, edited by the late Dr. E. A. Andrews, and published in 1850, has been from that time in extensive and satisfactory use throughout England and America. Meanwhile great advances have been made in the science on which lexicography depends. The present work embodies the latest advances in philological study and research, and is in every respect the most complete and satisfactory Latin Dictionary published.

LEWIS'S LATIN DICTIONARY FOR SCHOOLS

By CHARLTON T. LEWIS, Ph.D.

Large Octavo, 1200 pages. Cloth, \$4.50; Half Leather, \$5.00

¶ This dictionary is not an abridgment, but an entirely new and independent work, designed to include all of the student's needs, after acquiring the elements of grammar, for the interpretation of the Latin authors commonly read in school.

LEWIS'S ELEMENTARY LATIN DICTIONARY

By CHARLTON T. LEWIS, Ph.D.

Crown Octavo, 952 pages. Half Leather \$2.00

¶ This work is sufficiently full to meet the needs of students in secondary or preparatory schools, and also in the first and second years' work in colleges.

SMITH'S ENGLISH-LATIN DICTIONARY

A Complete and Critical English-Latin Dictionary. By WILLIAM SMITH, LL.D., and THEOPHILUS D. HALL, M.A., Fellow of University College, London. With a Dictionary of Proper Names.

Royal Octavo, 765 pages. Sheep \$4.00

A M E R I C A N B O O K C O M P A N Y

A GREEK SERIES FOR COLLEGES AND SCHOOLS

HERBERT WEIR SMYTH, General Editor

- BEGINNER'S GREEK BOOK. Allen R. Benner, Phillips Academy, Andover; and H. W. Smyth, Harvard University. \$1.25.
- BRIEF GREEK SYNTAX. Louis Bevier, Jr., Rutgers College. \$0.90.
- GREEK PROSE READER. F. E. Woodruff, Bowdoin College, and J. W. Hewitt, Wesleyan University.
- GREEK PROSE COMPOSITION FOR SCHOOLS. Clarence W. Gleason, Volkmann School, Boston. \$0.80.
- GREEK PROSE COMPOSITION FOR COLLEGES. Edward H. Spieker, Johns Hopkins University. \$1.30.
- AESCHYLUS. AGAMEMNON. Paul Shorey, University of Chicago.
- AESCHYLUS. PROMETHEUS. J. E. Harry, University of Cincinnati. \$1.50.
- ARISTOPHANES. CLOUDS. L. L. Forman, Cornell University.
- DEMOSTHENES ON THE CROWN. M. W. Humphreys, Univ. of Virginia.
- EURIPIDES. IPHIGENIA IN TAURIS. William N. Bates, University of Pennsylvania. \$1.25.
- EURIPIDES. MEDEA. Mortimer Lamson Earle, Columbia University. \$1.25.
- HERODOTUS. BOOKS VII.-VIII. C. F. Smith, University of Wisconsin.
- HOMER. ILIAD. J. R. S. Sterrett, Cornell University.
- HOMER. ODYSSEY. Charles B. Gulick, Harvard University.
- LYSIAS. Charles D. Adams, Dartmouth College. \$1.50.
- PLATO. APOLOGY AND CRITO. Isaac Flagg, University of California.
- PLATO. EUTHYPHRO. William A. Heidel, Wesleyan University. \$1.00.
- THEOCRITUS. H. R. Fairclough and A. T. Murray, Stanford University
- THUCYDIDES. BOOKS II.-III. W. A. Lamberton, University of Pennsylvania. \$1.75.
- THUCYDIDES. BOOKS VI.-VII. E. D. Perry, Columbia University.
- XENOPHON. ANABASIS. BOOKS I.-IV. J. W. Hewitt, Wesleyan University, and M. W. Mather, Harvard University.
- XENOPHON. HELLENICA (Selections). Carleton L. Brownson, College of the City of New York.
- GREEK ARCHAEOLOGY. Harold N. Fowler, Western Reserve University, and James R. Wheeler, Columbia University.
- GREEK LITERATURE. Wilmer Cave France, Bryn Mawr College.
- GREEK PUBLIC LIFE. Henry A. Sill, Cornell University.
- GREEK RELIGION. Arthur Fairbanks, University of Iowa.
- GREEK SCULPTURE. Rufus B. Richardson, late Director of the American School of Classical Studies, Athens.
- INTRODUCTION TO THE GREEK DRAMA. W. F. Harris, Harvard University.
- NEW TESTAMENT BEGINNER'S BOOK. J. W. Rice, Ohio Wesleyan Univ.

AMERICAN BOOK COMPANY

GREEK DICTIONARIES

LIDDELL AND SCOTT'S GREEK-ENGLISH LEXICON

Compiled by HENRY GEORGE LIDDELL, D.D., and
ROBERT SCOTT, D.D., assisted by HENRY DRISLER, LL.D.
Imperial Quarto, 1794 pages. Sheep \$10.00

¶ The present edition of this great work has been thoroughly revised, and large additions made to it. The editors have been favored with the coöperation of many scholars, and several important articles have been entirely rewritten.

LIDDELL AND SCOTT'S GREEK-ENGLISH LEXICON—Intermediate

Royal Octavo, 910 pages. Cloth, \$3.50; Half Leather, \$4.00

¶ This abridgment will not only meet every need encountered in preparatory schools, but will also satisfy the requirements of most college students.

LIDDELL AND SCOTT'S GREEK-ENGLISH LEXICON—Abridged

Crown Octavo, 832 pages. Half Leather \$1.25

¶ This abridgment is intended chiefly for use by students in secondary and college preparatory schools.

THAYER'S GREEK-ENGLISH LEXICON OF THE NEW TESTAMENT

Being Grimm's Wilke's Clavis Novi Testamenti. Translated, Revised, and Enlarged by JOSEPH HENRY THAYER, D.D., LL.D. Royal Octavo, 727 pages.
Cloth, \$5.00; Half Leather \$6.50

YONGE'S ENGLISH-GREEK LEXICON

By C. D. YONGE. Edited by HENRY DRISLER, LL.D.
Royal Octavo, 903 pages. Sheep \$4.50

AUTENRIETH'S HOMERIC DICTIONARY

Translated and Edited by ROBERT P. KEEP, Ph.D. New Edition. Revised by ISAAC FLAGG, Ph.D. 12mo, 312 pages. Illustrated. Cloth \$1.10

AMERICAN BOOK COMPANY

CLASSICAL DICTIONARIES

HARPER'S DICTIONARY OF CLASSICAL LITERATURE AND ANTIQUITIES

Edited by H. T. PECK, Ph.D., Professor of the Latin Language and Literature in Columbia University
Royal Octavo, 1716 pages. Illustrated

Cloth \$6.00 In two vols. Cloth . . . \$ 7.00
Half Leather 8.00 In two vols. Half Leather, 10.00

¶ An encyclopaedia, giving the student in a concise and intelligible form the essential facts of classical antiquity. It also indicates the sources whence a fuller and more critical knowledge of these subjects can best be obtained. The articles, which are arranged alphabetically, include subjects in biography, mythology, geography, history, literature, antiquities, language, and bibliography. The illustrations are, for the most part, reproductions of ancient objects. The editor in preparing the book has received the coöperation and active assistance of the most eminent American and foreign scholars.

SMITH'S DICTIONARY OF GREEK AND ROMAN ANTIQUITIES

Edited by WILLIAM SMITH, Ph.D. Revised by CHARLES ANTHON, LL.D.

Royal Octavo, 1133 pages. Illustrated. Sheep . . . \$4.25

¶ Gives the results of the latest researches in the history, philology, and antiquities of ancient peoples. In the work of revision, the American editor has had the assistance of the most distinguished scholars and scientists.

STUDENTS' CLASSICAL DICTIONARY

A Dictionary of Biography, Mythology, and Geography
Abridged. By WILLIAM SMITH, D.C.L., LL.D.

12mo, 438 pages. Cloth \$1.25

¶ Designed for those schools and students who are excluded from the use of the larger Classical Dictionary by its size and price. Every name likely to be met with at the beginning of classical study will be found in this dictionary.

AMERICAN BOOK COMPANY

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF HIGH SCHOOL AND COLLEGE TEXT-BOOKS

Published Complete and in Sections

WE issue a Catalogue of High School and College Text-Books, which we have tried to make as valuable and as useful to teachers as possible. In this catalogue are set forth briefly and clearly the scope and leading characteristics of each of our best text-books. In most cases there are also given testimonials from well-known teachers, which have been selected quite as much for their descriptive qualities as for their value as commendations.

¶ For the convenience of teachers this Catalogue is also published in separate sections treating of the various branches of study. These pamphlets are entitled: English, Mathematics, History and Political Science, Science, Modern Languages, Ancient Languages, and Philosophy and Education.

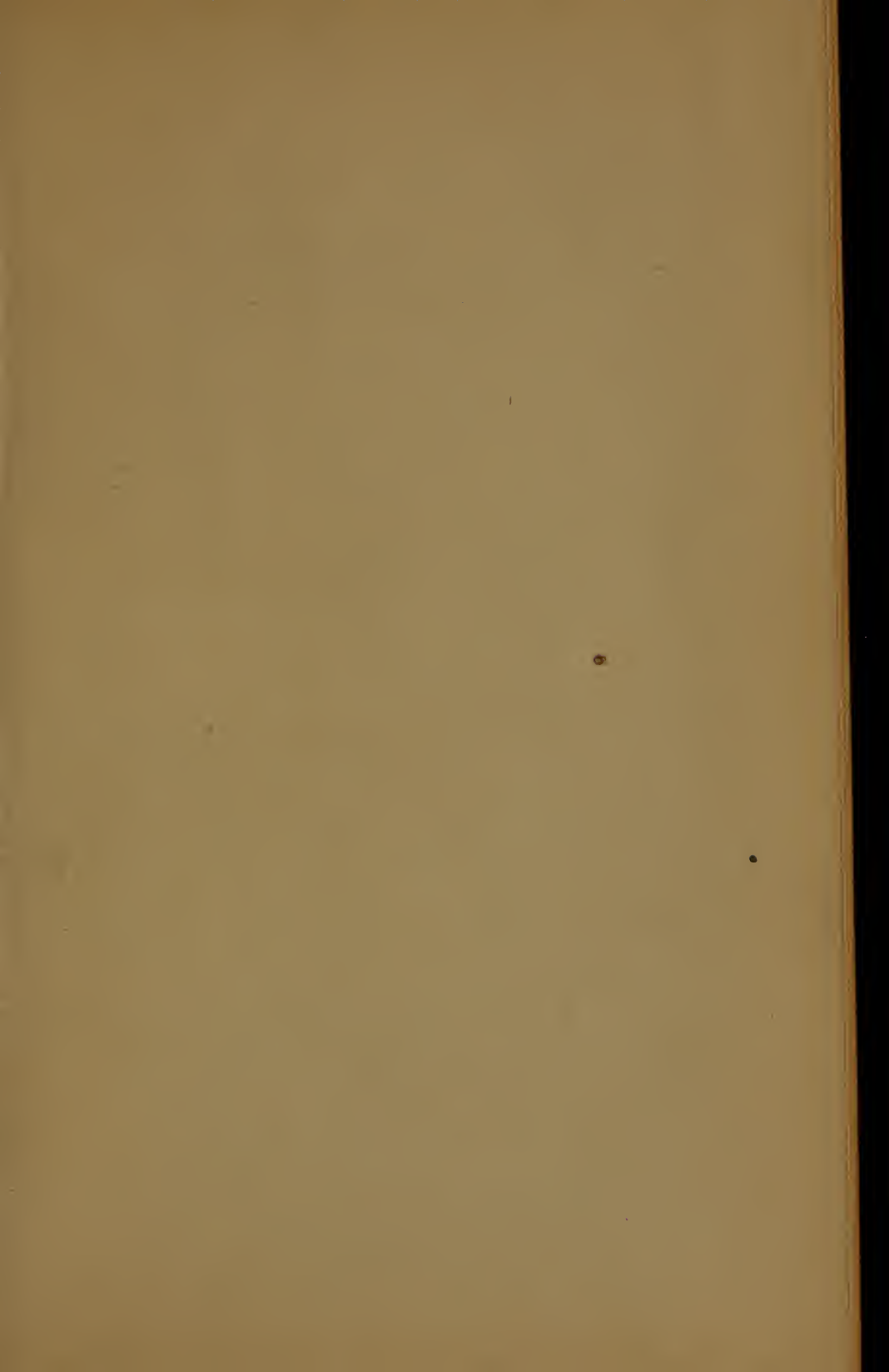
¶ In addition we have a single pamphlet devoted to Newest Books in every subject.

¶ Teachers seeking the newest and best books for their classes are invited to send for our Complete High School and College Catalogue, or for such sections as may be of greatest interest.

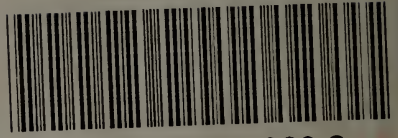
¶ Copies of our price lists, or of special circulars, in which these books are described at greater length than the space limitations of the catalogue permit, will be mailed to any address on request.

¶ All correspondence should be addressed to the nearest of the following offices of the company: New York, Cincinnati, Chicago, Boston, Atlanta, San Francisco.

AMERICAN BOOK COMPANY

LIBRARY OF CONGRESS

0 003 089 323 2

